

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము
సివిల్ అపీలేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అపీలు సంఖ్యలు - 159- 170/2010

శ్రీ కె. మారప్పన్ (లేట్)
తరుపున ఏకైక వారసుడు } - వాది
బాలసుబ్రాహమణియన్

మరియు

సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు
టి.బి.బి.ప్ఎచ్.ఎల్.సి. } - ప్రతివాది
అనంతపూర్ సర్క్షెల్

తీర్పు

1. ఉన్నత న్యాయస్థానములో దాఖలైన సివిల్ మిసిలేనియన్ అపీలు సంఖ్యలు 479, 93, 94, 480, 481 మరియు 95/ 1990 మరియు సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ సంఖ్యలు 303, 304, 305, 1039, 1040 మరియు 1041/1990 లో జారీ చేయబడిన తీర్పును వ్యతిరేకిస్తూ ఈ అపీళ్ళు దాఖలు చేయబడినవి. ఆర్ధిక్రేషన్ చట్టము, 1940 వాడుకలో 'చట్టము' ప్రకారము నిర్వహించిన ఆర్ధిక్రేషన్ వ్యవహార విచారణ ఫలితముగా ఈ అపీళ్ళు దాఖలు చేయబడినవి. ఆర్ధిక్రేషను అవార్డు దృష్టి, వాది కోరిన కొన్ని రూఢియైన హక్కులను సవరణ చేసిన తదుపరి ఉప న్యాయస్థానము (సబ్కోర్టు) డిక్రీ జారీ చేసినను, ఈ వివాదాస్వద తీర్పుతో ఉన్నత న్యాయస్థానము వారు అట్టి డిక్రీని కొట్టివేసిరి. వాది కోరిన కొన్ని హక్కులను నిరాకరిస్తూ, అట్టి హక్కుల రీత్యా, అవార్డు డిక్రీని ఉప న్యాయస్థానము (సబ్కోర్టు) జారీ చేయక పోవుటను సవాలు చేస్తూ వాది దాఖలు చేసిన దరఖాస్తును న్యాయస్థానము కొట్టివేసినది. సూక్ష్మముగా చెప్పాలిపీవస్తే, వివాదాస్వద తీర్పు ద్వారా, పైన పేర్కొన్న ఆర్ధిక్రేషను అవార్డులు ఒడంబడిక (అగ్రిమెంటు) లోని క్లాజు 59 ప్రకారము నిరాధారమైనవని ఉన్నత న్యాయస్థానము పరిశీలన చేసినది.

2. తేదీ 18-09-1978 నాడు, నీటిపారుదల పనుల కొరకు టెండరును వేయుటకు ప్రతివాది-స్టేట్ ఆహ్వానము పలికెను. వాది తక్కువ ధరకు అనగా 10-12% అనగా, నిర్మిత ప్రమాణము, నిర్దిష్ట వెల కన్నా తక్కువ వెలను ఉటంకించుతూ, 10-03-1979వ రోజు ఒడంబడిక సంఖ్య 10/78-79 ద్వారా ఒడంబడిక చేసెను, అదేవిధముగా, వాది 10-03-1979 తారీఖున ఒడంబడిక సంఖ్య 11/ 78-79 ద్వారా ఒడంబడిక చేసెను. మరియు వాది 28-06-1979వ

తారీఖున ఒడంబడిక సంఖ్య 14/79-80 ద్వారా ఒడంబడిక చేసెను. అప్పగించిన పని వాదికి స్వాధీనము చేసిన 18 నెలల లోపు పూర్తి చేయవలెను. తేది 16-11-1979, ఒడంబడిక సంఖ్య : 10/78-79 ప్రకారము పని చేయదగిన స్థలము వాదికి స్వాధీన పరిచినట్లుగా అనిపించును. ఒడంబడిక సంఖ్య : 11/78-79 రీత్యా, అట్టి స్థలము తేది 21-04-1979 నాడే వాదికి స్వాధీనము చేసిరి, ఒడంబడిక సంఖ్య : 14/78-79 ప్రకారము అట్టి స్థలము తేది 28-06-1979 నాడే వాదికి స్వాధీనము చేసిరి. అట్టి ఒడంబడికల ద్వారా వివిధ హక్కులను లేవనెత్తుతూ, ప్రారంభములో అనగా 28-11-1983 రోజు ముగ్గురు ఆర్పితేటద్ద కూటమి సభలో, వాది తన హక్కు దరఖాస్తును దాఖలు చేసెను, కూటమి వారు అవార్డులను జారీ చేసిరి. అట్టి అవార్డులను వాది సపాలు చేయగా అవి కొట్టివేయబడినవి. వాది దాఖలు చేసే దరఖాస్తు వలననే ఒక ఆర్పితేటరు, నియమించబడును. ఆర్పితేటరు తేది 26-04-1988 సంబంధించి, మూడు అవార్డులు జారీ చేసెను. వాస్తవానికి, వాది 9 హక్కులను లేవనెత్తెను. ఆర్పితేటరు హక్కుల సంఖ్య : 6 మరియు 8 ని నిరాకరించుచూ, తక్కిన హక్కులలో వివిధమైన సామ్యును ఇప్పవలెనని అవార్డు జారీ చేసెను. నిస్పందేహముగా హక్కు సంఖ్య 9 వడ్డికి సంబంధించినది, చట్టములోని 30 మరియు 33 ననుసరించి, జారీ చేయబడిన అవార్డును కొట్టివేయవలెనని ప్రతివాది- స్టేట్ దరఖాస్తులు దాఖలు చేసిరి, చట్టము ప్రకారము అవార్డు డిక్రీని ఇవ్వాలని వాది దావా వేసెను. ఏది ఏమైనా, వాది యొక్క నిర్ణిత హక్కుల గూర్చి ఆర్పితేటరు జారీ చేసిన అవార్డుతో ఉప న్యాయాధికారి విబేధించిన కారణమున ప్రతివాది-స్టేట్కు అనుకూలముగా తీర్చు నొసగెను. ఇట్టి తీర్చు మూలముగానే అప్పేళ్లు, రివిజన్ పిటిషన్లు ఉన్నత న్యాయస్థానములో దాఖలు చేసిరి. ఉన్నత న్యాయస్థానము వారు ప్రతివాది-స్టేట్ యొక్క వాదనలతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తూ, ఇప్పబడిన అవార్డులు ముఖ్యముగా ఒడంబడికలోని 59వ క్లాజు పైనే ఆధారపడినవని అభిప్రాయపడెను.

3. వాది తరువున సీనియర్ లాయర్ శ్రీ రామమూర్తి మురియు ప్రతివాది తరువున కుమారి ప్రేరణ సింగ్ యొక్క వాద, ప్రతివాదనలు మేము విన్యాము.

4. వాది వివిధ హక్కుల గూర్చి ప్రస్తావించిననూ, తుదకు 1, 3, 4, 7 మరియు సంఖ్యాపరంగా గల హక్కులను ఎంచుకొని వాటి గూర్చి మాత్రమే మా ముందు వాదనలు జరిగించాలని తలచెను. జారీ చేయబడిన అవార్డులు వాది ప్రతివాదులతో చేసిన 3 వివిధ ఒడంబడికలకు సంబంధించినవి. కానీ, అట్టి మూడు ఒడంబడికలలో చూపిన హక్కుల సంగతి మాత్రము ఒకేలా వుంది. అట్టి అవార్డులలో మంజారు కాబడిన పైకి మాత్రము వేరు వేరుగా వున్నది. కావున ఏ ఏ హక్కుల గూర్చి మేము పరిశీలించవలెనో వాటిని ఒక క్రమములో చూచెదము.

హక్కు సంఖ్య : 1:- ఎక్కువ సీసము 4 కి.మి/ 6 కి.మి కొరకు, రాయి మరియు లోహము గూర్చి.

హక్కు సంఖ్య : 3:- ఒడంబడికలోని పురతుల ప్రకారము అహార ధాన్యములు సరఫరా చేయక పోవుట గూర్చి.

హక్కు సంఖ్య : 4:- తక్కువగా సరఫరా చేయబడిన సిమెంటును తిరిగి భర్తీచేయుట గూర్చి.

హక్కు సంఖ్య : 7:- ప్రోజెక్టు వనుల కొరకు కాంట్రాక్టరు పేర్చిపెట్టిన సాధన వస్తువుల నిల్వపై గల హక్కు గూర్చి.

హక్కు సంఖ్య : 9:- వడ్డి చట్టము ప్రకారము సంవత్సరమునకు 18% శాతము వడ్డిని పొందుట గూర్చి.

5. వాది తరువున గల తెలివైన లాయరుగారు ఈ హక్కుల పరంగా, ఆర్ధితేటరు వారి అవార్డులో మంజారు చేసిన మొత్తము సొమ్ము పొందుటకు నిజముగా అర్థడని వాదించును, మరియు ఆర్ధితేటరు అక్రమ ప్రవర్తన వలనైననూ లేక రికార్డులో తప్పు దొర్లినదని స్పష్టముగా కనబడినపుడు అట్టి తప్పు అవార్డు ద్వారా బట్టబయలు అయినప్పుడు మాత్రమే ఆర్ధితేటరు జారీ చేసిన అవార్డు న్యాయసభ యొక్క జోక్యమునకు తావిచ్చును. లేని పక్షమున ఆర్ధితేటరు జారీ చేసిన అవార్డు న్యాయ సభ యొక్క జోక్యమునకు అతీతమైనదని వాది తరువున లాయరుగారు వాదించును. తన ముందు దాఖలు చేసిన సంబంధిత ప్రాత కాగితములను నిశితముగా పరిశోధించి, ఒప్పందము (కాంటాక్టు) గూర్చి వివరముగా తెలియజేయుట ఆర్ధితేటరు యొక్క కర్తవ్యము, ఆర్ధితేటరు తన పరిశీలనలో తేల్చిన వాస్తవములు చట్టములోని 30 మరియు 33 విభాగముల ప్రకారము జరిగే విచారణకు ఎటువంటి నష్టము కలిగించవు. క్లాజు 59 విషయానికి పస్తే, అట్టి క్లాజు ఆర్ధితేటరు హక్కుల గూర్చి జారీ చేసిన అవార్డును ఏవిధంగానూ ఆటంక పరచవని, అట్టి హక్కుల గూర్చి చట్టరీత్యా బలముగా ఎదురొ్చునుటకు మా ముందు కూడా కేసు దాఖలు చేసిరి.

6. పై వాదనకు భిన్నముగా, ప్రతివాది తరువు తెలివైన లాయరుగారు, ఉన్నత న్యాయస్థానము వారు జారీ చేసిన తీర్పును సమర్థించుచూ, ఒడంబడికలోని క్లాజు 59 వాది పేరొన్న హక్కులను తప్పక అడ్డగించునని వాదించును. మేము క్లాజు 59 విషయానికి రాక ముందు ఆర్ధితేటరు వద్ద, ఉప న్యాయస్థానము (సబ్ కోర్టు) లోనూ చివరగా ఉన్నత న్యాయస్థానములోనూ జరిగిన విషయములను గ్రహించుట సమంజసము.

ఆర్ధితేటరు వద్ద జరిగిన విచారణ :-

హక్కు సంఖ్య : 1 - అధిక సీసము.

7. వాది యొక్క వాదన ఈ విధముగా వున్నది. వాది సహజముగా రాళ్ళు మరియు లోహములు తేవలసిన క్యారీ నుండి కాక, ఒక నిర్దీతమైన క్యారీ నుండి రాళ్ళు మరియు లోహములు తేవలసివచ్చినది. ఎందుకనగా వాది కాంట్రాక్టురు రాళ్ళు, లోహము తేవలసిన క్యారీ కంటే వాది రాళ్ళు, లోహము తేచ్చిన క్యారీ దగ్గరగా వున్నది. తదుపరి సరుకును పని జరుగు స్థలమునకు రవాణా చేయాలి. ఈ విధముగా చేయుట పలన అధిక ధరను చెల్లించేను. అధిక వ్యయమును భరించేను. క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల ధర చెల్లించవలెనని వాది వాదన. వాది తనంతట తానే దూరముగా నున్న క్యారీ నుండి సరుకు తెచ్చేనని ప్రతివాది వాదించేను. అట్టి వాదనను ఆర్ధితేటరు త్రోసిపుచ్చేను. మరియు కాంట్రాక్టు ఏక్క లోని విభాగము 70 ప్రకారము అట్టి హక్కు న్యాయమైనదని కనుగొని, ఆర్ధితేటరు వాది కోరిన విధముగానే క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల చౌప్పున నష్టపరిహారము చెల్లించవలెనని అవార్డును జారీ చేసెను.

హక్కు సంఖ్య - III

8. పనివారికి ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయకపోవుట డిపార్ట్మెంట్ వారు చేసిన తప్పిదము, హక్కు సంఖ్య : 3 , అట్టి తప్పిదమునకు సంబంధించినది. కేంద్ర ప్రభుత్వ పనికి ఆహార పథకము క్రింద ప్రతిపాది ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వుంచాలి. మరియు పనికి జీతములోని భాగముగా వాది పనివారికి ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయాలన్నది ఒడంబడిక నిబంధనలో ఒక భాగము. ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్ననూ వాటిని సరఫరా చేయలేదని వాది ఆట్టేపించెను, అందువలన వాది ఆహార ధాన్యములు అధిక ధరకు బహిరంగ బజారులో కొనుగోలు చేసి పనివారికి సరఫరా చేయవలసి వచ్చేను. స్టేట్ తరువున వాదనలో సంబంధిత క్లాబ్సులో ఆహార పదార్థములు అందుబాటులో వుంటేనే సరఫరా చేయాలని సూచన గలదని తెలిపెను. ఆర్ట్రిలైటరు దీనికి సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు పరిశీలించి, ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్నప్పటికీ, వాటిని వాదికి సరఫరా చేయలేదని చివరకు నిర్ణయించినది. బహిరంగ బజారులో ఎక్కువ ధరకు ఆహార ధాన్యములు కొని, తన పని వారికి సరఫరా చేయవలసిన అగ్త్యము వాదికి కలిగినదని ఆర్ట్రిలైటరు గమనించెను.

హక్కు సంఖ్య - IV

9. సరిపడినంత సిమెంటును సరఫరా చేయకపోవుట హక్కు సంఖ్య 4 సంబంధించినది. అనగా తక్కువ పరిమాణము గల సిమెంటు సరఫరా జరిగినది. ఒడంబడిక ప్రకారము డిపార్ట్మెంటు వారు కాంట్రాక్టరుకు సిమెంటు సరఫరా చేయవలెనని ఆర్ట్రిలైటరు గుర్తించెను. ఒక టన్ను సిమెంటు ధర 416/- రూపాయలుగా నిర్ణయించిరి. ఒడంబడికలో గల నిబంధనను భంగపరచి, డిపార్ట్మెంటువారు చాలినంత సిమెంటును సరఫరా చేయలేదని వాది కాంట్రాక్టరు వాపోయెను. పనిని వేగముగా చేయటకు వాది బయటి నుండి సిమెంటును తెప్పించెను వాదికి సిమెంటు సరఫరా చేయకపోయిననూ, సరఫరా చేసిట్లుగానే చూపించి, డిపార్ట్మెంటు వారు సిమెంటు ఖర్చులను రాబట్టుకొనిరి. ఒడంబడిక ప్రకారము సిమెంటు సరఫరా చేయబడినదనియు, కాంట్రాక్టరు బయటినుండి సిమెంటును తెప్పించుకొనుటకు అతనికి అధికారము లేదని డిపార్ట్మెంట్ వారి వాదన, మరియు సిమెంటు కొన్నందుకు రుజువుగా లిఫిత రశీదులు దాఖలు చేయలేదని డిపార్ట్మెంట్ వారు పేర్కొనిరి. సిమెంటు సరఫరా చేయకపోయినట్టే క్లాబు 10 ప్రకారము నష్టపరిహారము పొందే హక్కు వుండదు. ఏది ఏమైననూ, ఆర్ట్రిలైటరు డిపార్ట్మెంట్ వారి వాదనలన్నిటిని త్రోసిపుచ్చి కాంట్రాక్ట చట్టములోని 70 వ విభాగమును మాత్రమే పరిగణనలోనికి తీసుకొనెను. డిపార్ట్మెంటు వారు సిమెంటు సరఫరా చేయకపోవుట, రశీదుపై డిపార్ట్మెంట్ ముద్ర లేకపోవుట అనుకారణములచే ఆర్ట్రిలైటరుకు డిపార్ట్మెంట్పై వ్యతిరేక అఫీష్యాలు బలపడినది. అందువలన ఆర్ట్రిలైటరు మూడు ఒడంబడికలకు సంబంధించి వేరు వేరు పైకముల మొత్తమును మంజూరు చేస్తూ అవార్డు ఇచ్చుటకు పూనుకొనెను.

హక్కు సంఖ్య - VII

10. ఆర్ధితోటు ప్రత్యేకించి, ప్రాజెక్టు పని గూర్చి వాది సమకూర్చిన సరంజామా గూర్చి ఇచ్చిన అవార్డుకు సంబంధించిన విషయము మా ముందుకు హక్కు సంఖ్య - 7 గా తీసుకురాబడినది. పనిని కొనసాగించుటకు వాది వివిధ వస్తుసామగ్రిని పని స్థలమునందు సమకూర్చేను. కానీ, డిపార్ట్మెంటువారు పని చేయకుండా వాదిని అడ్డగించిరి. అట్టి వస్తుసామగ్రిని వాది తన స్వంత భర్యులతో సమకూర్చేను. కాబట్టి అట్టి సరంజామాకు చెల్లించిన మొత్తము ధరను పోందుటకు వాది అర్పుదు, ఆర్ధితోటు ఇసుకను మినహాయించి మిగిలిన వాటికి నిర్దిష్టమైన సోమ్యును 3 అవార్డులలో మంజూరు చేసేను.

హక్కు సంఖ్య - IX

11. చివరిగా వడ్డి చట్టము ప్రకారము 18% శాతము వడ్డిని కోరుట గూర్చి హక్కు సంబంధించినది. హక్కు పిటిషను దాఖలు చేసిన తేదీ అనగా 23-11-1983 నుండి, కోరిన అన్ని హక్కుల మీద, సంవత్సరానికి 12% శాతము వడ్డిని మంజూరు చేస్తూ అవార్డు ఇచ్చిరి.

చట్టములోని 30/33 మరియు 17 విభాగముల ప్రకారము జరిగే కోర్టు వ్యవహారములు :

12. ఉపన్యాయసభ సబ్జెక్ట్ ర్స్టు అంతర్గతముగా (ఇంటర్ ఆలియా) ఈ విధముగా నిర్ణయించేను :

హక్కు సంఖ్య - 1 ని పరిశీలిస్తే, అది అధిక సీసమునకు సంబంధించినది. ఉపన్యాయసభ (సబ్జెక్ట్ ర్స్టు) ఆర్ధితోటుతో ఏకీభవిస్తూ, వాది అధిక సీసము పోందుటకు అర్థడని చెప్పేను. అధిక సీసము యొక్క మొత్తమును చూచినపుడు కోర్టువారు అధిక సీసము యొక్క ధర క్యాబిక్ మీటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలుగా ఆర్ధితోటు నిర్ణయించుట సరికాదని అభిప్రాయపడేను. ఏలననగా, దానిని బుజువు చేయగల ఎటువంటి వస్తుసామగ్రి లేదు. మరియు అటువంటి వస్తువులను ఎక్కువగా కోరునపుడు దాని నిర్దిష్టవేలను ఒక పథ్థతి ప్రకారము నిర్ణయించవలెనని కోర్టువారు అభిప్రాయ పడిరి. దాని సంబంధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు గమనించిన కోర్టువారు ధరలో వచ్చిన తేడా 3.23 రూపాయలు మాత్రమే అనియు, ఆర్ధితోటు మాత్రము దాని ధర క్యాబిక్ మీటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలుగా నిర్ణయించి అవార్డునిచ్చిరని తెలిపేను. అనగా 6 కిలోమీటర్లకు గల అధిక సీసమునకు 24 రూపాయల ధరను మంజూరు చేసేను. ఇది సూటిగా కన్యించుచున్న తప్పు. ఈ కేసు చాలాకాలము సాగుచున్నది. ఇది రెండవసారి దావా పడగా, మంజూరు చేయవలసిన పైకమును కోర్టువారు సవరించి, ఎక్కువగా కావలసిన సీసము ధరను సరియైన పద్ధతి ప్రకారము లెక్కగట్టివలెనని సూచించిరి.

13. హక్కు సంఖ్య - III కు సంబంధించి ఈ విధముగా పరిశీలన చేసిరి. ఆహార ధాన్యముల సరఫరా విషయములో ఒప్పందమును మిారినట్లుగా ఆర్థిత్రేటరు గమనించెను. కానీ, కోర్టువారు ఆర్థిత్రేటరు ఇచ్చిన అవార్డును రద్దు చేసిరి. ఒప్పందమును తప్పుగా అన్యయించి, ఆర్థిత్రేటరు మొత్తము మూడు ఒప్పందముల దిశగా 93 లక్షల సౌమ్యును మంజూరు చేస్తూ, అవార్డునిచ్చెను. కానీ, ఆర్థిత్రేటరు తన అధికార పరిధిని దాటి, అట్టి అవార్డులు ఇచ్చినందున అట్టివి న్యాయస్వరూపము కాదు. ఆర్థిత్రేటరు పరిశీలించి రికార్డు చేసిన విషయములకు భిన్నముగా కోర్టువారు వారి పరిశీలనలో, ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో గలవనుటకు సాక్షాధారములు లేవని తేల్చిచెప్పరి. కోర్టువారు A-22 మరియు A-25 ను పునఃపరిశీలన చేసి, ఆర్థిత్రేటరు పరిశీలనలో ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో గలవని చెప్పిన సంగతి ఆధార రహితమని గమనించెను. మరియు డిపార్ట్మెంట్‌వారు ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయనందున వాది ఎక్కువ జీతము చెల్లించెననుటకు రుజువు లేదని తెలిపిరి. మరియు ఫిర్యాది బహిరంగ బజారు ధరలు ప్రకారము ఆహార ధాన్యములు కొనుగోలు చేసినట్లు ఏ విధమైన రుజువు లేదనియు, తాను బయటి నుండి ఆహార ధాన్యములు కొని సరఫరా చేసినట్లు తెలియజేయుటకు ఒక రిజిష్టరును చూపనందున అది కూడా ఆధార రహితమని, ఫిర్యాది సరియైన జీతమును చెల్లించాలని కోర్టు శాసించినది.

14. డిపార్ట్మెంటువారు ఫిర్యాదికి కొంచెము సిమెంటు మాత్రమే సరఫరా చేసేరని హక్కు సంఖ్య - IV తెలియజేస్తుంది. కోర్టువారు అట్టి అవార్డును రద్దు చేసిరి.

15. ఫిర్యాది ఎక్కడనుండి సిమెంటును తీసుకొని వచ్చేనో తెలుపలేదని కోర్టువారు అంతర్గతముగా కనుగొన్నారు స్వంతముగా సిమెంటును తెచ్చుకొనుటకు దానిని తన పనిలో ఉపయోగించుటకు అనుమతిగలదని ఫిర్యాది ఆర్థిత్రేటరు ఎదుట రుజువు చేయలేకపోయెను. ఒప్పందము యొక్క ప్రతి ప్రకారము ఫిర్యాది ప్రభుత్వము వారిచే సరఫరా చేయబడబోవు సిమెంటు తప్ప వేరే సిమెంటును వాడకూడదు. వేరేచోట నుండి సిమెంటు సరఫరా జిరిగినదనే ఆరోపణన ఎదుర్కొనే జాగ్రత్త చర్యలు ఫిర్యాది ఆర్థిత్రేటరుకు చూపలేక పోయెను ఫిర్యాది ఆర్థిత్రేటరు ముందు పెట్టిన పట్టి వివరణలో అట్టిపనికి సిద్ధాంత పరముగా కావలసిన మొత్తము సిమెంటు పరిమాణము గూర్చి మాత్రమే వున్నది.

16. ఆర్థిత్రేటరు ఒడంబడికలోని నిబంధనలను లెక్క చేయలేదు. ఆర్థిత్రేటరు, అధికారులు ప్రాసిన లేఖలను అన్యయించి, ఇచ్చిన అవార్డులలో ఇంజనీర్లు ఫిర్యాది బయటి నుంచి అనధికారముగా తెచ్చిన సిమెంటు గూర్చి ఒప్పుకొనిన విషయము తెలుపలేదు.

17. కాంట్రాక్టు తనంతట తాను సిమెంటు సరఫరా చేసి, దాని ధరను తిరిగి రాబట్టు కొనవచ్చుననెడి నిబంధన కాంట్రాక్టులో లేదు. కానీ, ఆర్థిత్రేటరు తన అధికార పరిధిని అధిగమించెను.

18. ఫిర్యాది పని స్థలములో సమకూర్చి పెట్టిన వస్తుసామగ్రి యొక్క ధరను గూర్చి హక్కు సంఖ్య - VII వివరించును. కానీ, కోర్టువారు అట్టి అవార్డును కొళ్పివేసిరి. తదుపరి జరుగు నిర్మాణ పనిని కూడా డిపార్ట్మెంటువారు తనకే అప్పగించెదరనెడి నమ్మకముతో ఫిర్యాది వస్తుసామగ్రిని సమకూర్చుకొననియు కానీ ఆ విషయాన్ని ధృవీకరించే లేఖ తనకు డిపార్ట్మెంటు నుండి

అందలేదని ఫిర్యాది వాదన, ఒడంబడికలోని నిబంధనలు పూర్తి చేసిన పనికి మాత్రమే వర్తించుననియు, కాంట్రాక్టరు ప్రభుత్వమునకు కట్టవలసిన రాయల్సీ ఛార్టీలు మొదలగునవి కట్టిన తరువాత తన వస్తుసామగ్రిని అమ్ముకొనుటకు ప్రభుత్వమునకు ఎటువంటి అభ్యంతరము వుండడని అడిషనల్ అడ్యకేట్ జనరల్ వాదించెను. కాంట్రాక్టు చట్టములోని 70 వ విభాగము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు వారి ఇచ్చ ప్రకారము స్థాపించే వచ్చును. లేదా కాంట్రాక్టరుకు వస్తుసామగ్రిని తిరిగి ఇచ్చివేయుట కూడా చేయవచ్చును.

19. వడ్డి విషయమైన హక్కును గూర్చి కోర్టువారు గుజరాత్ వాటర్ సప్లై & సేవరేజ్ బోర్డు వర్నన యూనిక్ ఇరెక్టర్ (గుజరాత్) (ప్ర. లిమిటెడ్ & ఎ ఎన్ ఆర్ ఎఫార్ 1989 SC 973 లో ప్రచురణ కాబడిన కేసుపై ఆధారపడిరి. ఇక్కడ ఆర్ధిక్రీటిటు రెఫరెన్సు తేది 26-4-1988 గా లిఖించి, అవార్డు తేదిని 23-8-1988 గా లిఖించెను. కానీ అట్టి కాలవ్యవధికి చెల్లించవలసిన పైకముపై వడ్డిని మంజూరు చేయుటకు ఆర్ధిక్రీటిటుకు అధికారము లేదని గమనించిరి. అందువలన కోర్టువారు 26-4-1988 నుండి 23-8-1988 వరకు చెల్లించవలసిన వడ్డిని మంజూరు చేస్తూ ఇచ్చిన అవార్డును రద్దు చేసెను. అయితే మిగతా వడ్డి పైకమును గూర్చిన అవార్డుతో ఏకీభవిస్తూ, దానిని యథాతథముగా వుంచెను. నికరముగా తేలిన ఘలితమేదనగా, కోర్టువారు ఫిర్యాది యొక్క కేసులను, కొంతవరకూ ఒప్పకొనుచూ, ఫిర్యాదికి అనుకూలముగా అవార్డులను సవరణ చేసెను. మరియు మేము పైన పేరొస్తు అవార్డులను రద్దు చేయగోరి ప్రతివాది దాఖలు చేసిన పిటిషనులను కోర్టువారు ఆమోదించిరి.

ఉన్నత న్యాయస్థానము వారి పరిశీలన :-

20. వివాదాస్వద తీర్పాలో, కోర్టువారు ప్రతివాది - స్టేట్ దాఖలు చేసిన అప్పీళ్యును ఆమోదిస్తూ, ఫిర్యాది వేసిన రివిజన్లు రద్దు చేసెను.

21. హక్కు సంఖ్య - III గా చూపబడిన, ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయకపోవుట గూర్చి చేసిన పరిశీలన ఈ క్రింది విధముగా నున్నది :

“ ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయాల్సిన పూర్తి బాధ్యత ప్రభుత్వము వహించదను విషయమును ప్రక్కన పెడితే, అతను అట్టి సరఫరా స్వయముగా చేసివుండవలసినది. కాంట్రాక్టరు ఆహార ధాన్యములు ప్రభుత్వము సరఫరా చేయాలని, అదే పరతుపై ఆధారపడెను. కానీ, ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వుంటేనే సరఫరా చేయాలని స్పష్టపర్చుచూ, అట్టి పరతు కుదించబడినది. కాబట్టి ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్నప్పటికీ ప్రభుత్వము సరఫరా చేయలేదని చెప్పిన, కాంట్రాక్టరు వాదన తేలిపోతుంది. ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్నవనుటకు సాక్షము లేదు. చివరకు కాంట్రాక్టరు కూడా రుజువు చేయలేకపోయెను. కాబట్టి నష్టపరిహారమును నిబంధన 59 నిరోధించును.

22. సంఖ్య సంబరు IV ను పరిశీలించిన ఉన్నత న్యాయస్థానము ఈ క్రింది అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చేను.

“ హక్కు సంఖ్య -4 లో సిమెంటు సరఫరా చేయనందున స్వయముగా సిమెంటు కొనుగోలు చేసినందున ఆ ధరను తిరిగి చెల్లించాలని కోరబడినది. ఇది కూడా ముందు పేర్కొన్న హక్కు వంటిదే. ఈ విషయములో కూడా నష్టపరిహారం చెల్లింపును నిబంధన 59 నిరోధించ లేదని నిరూపించుటకు కాంట్రాక్టరు తరువున ఎటుంటి విషయ వివరణ ఇవ్వలేదు.

23. హక్కు సంఖ్య . I - అధిక సీసము గూర్చి సంబంధించినది. దాని విషయము ఉన్నత న్యాయస్థానము ఈ విధముగా పేర్కొనేను :

“ హక్కు సంఖ్య, 1 - అధిక సీసము 4 కి.మిం కు రాయి మరియు లోహమునకు సంబంధించినది. ఇది కూడా కాంట్రాక్టరు ఫిర్యాదు చేసినట్లుగా డిపార్ట్మెంటు పై ఆరోపించుడగు ఆలస్యము, పొరపాట్లు మరియు నిబంధనలు మారుట అను వాటికి అన్వయించడగినవి. కాబట్టి, నిబంధన 59 యొక్క హద్దుల పరిధిలో నష్టపరిహారము మరల అడ్డగించబడును. హక్కుల సంఖ్య - 2, 5, 3, 4 మరియు 1 నిబంధన 59 ద్వారా నిరోధించబడునని తెలుసుకొంటిమి. అది సమర్థించడగినదా, కాదా తెలిసికొనుటకు మూలాధారమును పరిశీలిస్తే, నిబంధన 59 ప్రకారము అట్టి హక్కులు చెల్లనేరవని సర్వోన్నత న్యాయస్థానము రామ్సార్ ఇంటర్ నేషనల్ కన్ఫెడ్కెన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (2 సూప్రా)లో పైన పేర్కొన్న తీర్పులో వ్యక్తపరచిరి.”

24. హక్కు సంఖ్యలు 2, 5, 3, 4, 1, మునుపు చూచిన రీతిగా నిబంధన 59 నిరోధము క్రిందకు వచ్చును. చివరకు ఈ విధముగా నిర్ణయించిరి.

“ తెలియజేసిన కారణములను ముఖ్యముగా అట్టి నిర్దిష్ట సంగతిని గూర్చి అపేక్ష కోర్టువారిచ్చిన అధికార ఉత్తర్వులు పరిశీలించిన తరువాత, కాంట్రాక్టరు కోరిన హక్కులు న్యాయసమ్మతము కావని మా అభిప్రాయము, అందువలన ఆర్థిక్రేటరు వెలువరించిన రెండు అవార్డులు తేదీ 19-06-1985 మరియు 19-06-1968 మరియు హక్కు సంఖ్యలు 1, 2, 3, 4, 5, 7 కు సంబంధించిన అవార్డుల గూర్చి తేదీ 7-10-1988, ఓ.పి. సంఖ్య 118 లో ఇచ్చిన తీర్పు మరియు డిక్రీని రద్దు చేయడమైనది. ప్రధానమైన హక్కు గూర్చిన కేసు కొట్టివేయబడినందున వడ్డి గూర్చి ఎలాంటి అవార్డుకు తావులేదు.

తీర్పులు మరియు పరిశీలనలు :-

25. వివాదాస్వద తీర్పు నిబంధన 59 పై ఆధారపడినది కావున దానిని అట్టి దానికి అన్వయించుట అవసరము, అది ఈ క్రింది విధముగా వున్నది.

“ 59 ఆలస్యము మరియు సమయమును పొడిగించుట. పని విషయములో జరిగిన ఆలస్యము, అవరోధముల గూర్చి ఎలాంటి కారణములున్ననూ, నష్టపరిహారము చెల్లించరు. అయిననూ, ఇక్కడ వివరించిన విషయములకు మినహాయింపు కలదు. సరియైన కారణమున్నపుడు ఎక్కిక్కాయిట్ ఇంజనీర్ గానీ అట్టి అధికారమును పొందిన వారు గానీ సమయమును

పొడిగించుటకు అనుమతి నొసగెదరు. తప్పనిసరి ఆలస్యములు కొన్ని కారణాల ఫలితముగా జరిగినవని అవి నిస్సందేహముగా కాంట్రాక్టరు అధీనములో లేవని ఎక్సిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ అభిప్రాయపడినపుడు ఆలస్యము, అవరోధము యొక్క కాలవ్యవధిని పరిగణించి, ప్రాత పూర్వక సూచనల ద్వారా 25% శాతము అసలు పని కాలము నష్టపోయినదని తెలుపును. ఎక్సిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ అవసరమైన సూచనలను ఇవ్వసందున ఆలస్యము మరియు అవరోధము కాంట్రాక్టరుకు కలిగినచో, ఆ ప్రదేశములో గల సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు వారిని అట్టి ఆలస్యమును పరిగణించమని కోరే హక్కు కాంట్రాక్టరుకు కలదు. మరియు అట్టి సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు వారిదే తుది నిర్ణయము. దానినే అమలు చేయవలెను. కాంట్రాక్టరు షైన పేర్కొన్న ఏదైన ఆలస్యము గానీ, అవరోధము గానీ, కలిగినచో, తన వివరణను ప్రాత పూర్వకమైన హక్కులుగా ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరుకు సమర్పించవలెను. మరియు అట్టి ప్రాత పూర్వక వివరణ అది ప్రారంభించబడిన 14 రోజులలోగా దాఖలు చేయవలెను. లేనిచో కాలవ్యవధిని పొడిగించుటకు అనుమతిసేయరు. పని కొనసాగించునపుడు అధీకృత సవరణలు గానీ, చేర్పులు గానీ, చేసినపుడు అట్టివి సముచితమైనవేనని ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు అభిప్రాయపడినపుడు దాని ఫలితముగా కాలవ్యవధి పెంచుతూ ప్రాత పూర్వక అనుమతిని ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు గానీ లేక అట్టి అధికారము గల వారెవైనా అధీకృత మార్పులు, లేక చేర్పులు చేస్తూ ఉత్తర్వులు ఇయ్యివచ్చును. ”

26. ఏ కారణము చేతనైనా పనిలో జాప్యము గానీ అవరోధము గానీ లేక మరేదైన కారణముతో కాంట్రాక్టరు నష్టపరిహారము కోరడము అనుమతించకూడదని మా అభిప్రాయము. దీనిని ఇంకా వివరించాలంటే, పనిలో జాప్యము జరుగుటకు కారణము కొంతవరకూ గానీ, పూర్తిగా గానీ యజమానుడు అనగా ప్రతివాదికి ఆపాదించబడినపుడు నష్టపరిహారము పొందే హక్కు తీసివేయబడును, అదే విధముగా యజమానుడు పనికి ఆటంకముగా వున్నపుడు కాంట్రాక్టరు నష్టపరిహారము కోరుటకు నిషేధించబడును. కాంట్రాక్టరు వలనే పనిలో జాప్యము జరిగినపుడు అతను నష్టపరిహారమునకు అర్పుడు కాదు, ఎందుకనగా, అతను తను చేసిన తప్ప ద్వారా లాభము పొందును. ఏ కారణము చేతనైననూ జాప్యము జరిగినచో నష్టపరిహారము రాదు. ఒక్కొక్కసారి పనిలో జరిగే జాప్యం యజమాని వైఫల్యము వలన కాకపోవచ్చును. ఒక వేళ ప్రకృతి వైపరీత్యాల వలన కూడా పనిలో జాప్యము జరగవచ్చును. అటువంటి సందర్భాలలో కూడా, నిబంధన సంఖ్య 59 కాంట్రాక్టరు యొక్క అట్టి హక్కును నిర్విధించును. ఈ వివరణ ‘ఎలాంటి కారణము వలనైననూ జరిగే జాప్యములు’ అనే మాటలకు పూర్తి స్వేచ్ఛ నిచ్చుచున్నది. అలాగే, ఏ కారణము చేతనైనా పనికి ఆటంకము కలిగినచో నష్టపరిహారము కోరే హక్కు పుండరు.

27. నిబంధన 59 యొక్క శీర్షిక - ‘జాప్యములు మరియు కాలవ్యవధి పెంపు’ పనిలో జాప్యములు, అవరోధములు వున్నపుడు నష్టపరిహారమును అనుమతించరు, ఏమైననూ, నిబంధన 59 సహాతుకమైన కాల పరిమితిని అనుమతించును, కాంట్రాక్టరు వలన నిరోధించబడలేని విషయముల వలన జాప్యము జరిగినచో హేతుబధిమైన కాలవ్యవధి పెంపును కోరినపుడు అది అనుమతించబడును. ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు యొక్క ప్రాత పూర్వక సూచనల వలన నిర్దీత కాలవ్యవధికి జాప్యము గానీ, అవరోధము గానీ కలిగినచో, పోగాట్టుకొనిన అసలు పనికాలమునకు 25% ఎక్కువ సమయముగా పరిగణించి అనుమతి సీయవచ్చని నిబంధన 59 తెలియజేయచున్నది. ఒకవేళ ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు అవసరమైన సూచనలు ఇచ్చుటలో వైఫల్యము చెందుట వలన కాంట్రాక్టరుకు పనిలో జాప్యము మరియు అవరోధము కలిగినచో, కాంట్రాక్టరు ఆ ప్రదేశ సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు గారిని జాప్యము యొక్క పరిగణన కౌరకు సూచనల ఇమ్మని కోరే హక్కు కాంట్రాక్టరుకు కలదు. అయితే జాప్యము యొక్క వివరణ ప్రాత పూర్వకముగా సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుగారికి సమర్పించవలెను. అదియు ప్రారంభించిన 14 రోజులలోగా ఇవ్వవలెను. లేనిచో కాలవ్యవధి పెంపుకై అనుమతి నిరాకరింపబడును. మరియు పని కొనసాగించుచున్నపుడు

విమైనా అధీకృత మార్పులు, చేర్పులు జరిగినచో అట్టివి కాలవ్యవధిని పెంచుట అవసరమని సమర్థించినపుడు ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరుగానీ, లేక అట్టి అధికారము కలిగిన వారు గానీ అట్టి మార్పులు చేర్పులు అవసరమని వ్రాత పూర్వకముగా తెలుపవలెను. సంక్లిష్టముగా చెప్పాలంటే, నిబంధన 59 పనిలో జరిగే జాప్యము వలన గానీ, అవరోధము వలన గానీ, కాలవ్యవధిని పెంచుటకు అనుమతించును. గానీ, జాప్యము వలన గానీ, అవరోధము వలన మరే ఇతర కారణముల వలన గానీ నష్టపరిహారము ఇచ్చుటను నిషేధించును.

28. నిబంధన 59 యొక్క పూర్తి పరిధిని మనము స్పష్టముగా తెలిసికొనినందున నిబంధన 59 ని హక్కు సంఖ్య - 1 తో ఉన్నత న్యాయస్థానము జతచేయుట సరియైనదా, కాదా అని లోతుగా విశ్లేషించవలెను. మరియు అట్టి హక్కును నిబంధన 59 నొక్కపెట్టినదా అని పరిశీలన చేయవలెను.

29. మనము ఇంతకు ముందే చూచిన రీతిగా హక్కు సంఖ్య 1- అధిక సీసముకు సంబంధించినది. అనగా పని చేయుటకు కావలసిన రాయి, లోహమును పని స్థలమునకు దూరముగా ఉన్న రాళ్ళ గని నుండి తెచ్చుటకు కావలసిన అధిక సీసముకు సంబంధించినది, ఇట్టి హక్కుతో ఏ కారణము చేతనైననూ పనిలో జరిగే జాప్యమును నిబంధన 59 కి లోబడి యుండే అర్థముతో జతచేయరాదని మా అభిప్రాయము. ఫిర్యాది - కాంట్రాక్టరు నిర్దిష్టమైనదియు, పని స్థలమునకు దగ్గరగా ఉన్న గని నుండి సామగ్రిని రవాణా చేయవలసివున్ననూ, అతను దూరముగా ఉన్న గని నుండి రాయి మరియు లోహమును పని స్థలమునకు రవాణా చేసుకోవలసి వచ్చినది. అందుకు సంబంధించి నష్టపరిహారమును ఇప్పించమని హక్కుగా ఫిర్యాది-కాంట్రాక్టరు కోరుచున్నాడు. ఫిర్యాది ఈ విషయమై ఖర్చు చేసిన మొత్తము మిాద ఆధారపడి ఇట్టి హక్కును ఆశించేను. పనిలో జాప్యము నిబంధన 59 యొక్క పరధిలోనిదే అయిననూ, నిబంధన 59 లోని రెండవ భాగములో చెప్పిన ఏ కారణము చేతనైనా పనికి అవరోధము కలుగుట అనుంది ఇక్కడ బలముగా లేదు. కాబట్టి ఇట్టి హక్కు నిబంధన 59 వలన నిషేధించబడునా, కాదా అనెడి విషయముపై మా దృష్టిని హాయిగా కేంద్రీకరించ వచ్చును. ఈ కేసులో మేము గమనించదగినది ఏమిటంటే, నిజానికి కాంట్రాక్టరు ఎదుట నిబంధన 59 ని నొక్కి చెప్పలేదు మరియు దాని విషయము గంభీరముగా ఒత్తిడి చేయలేదు. ఉపన్యాయ సభలో దాఖలు చేసిన ప్రతి ప్రమాణ పత్రము (కొంటర్ అఫిడవిట్)లో కూడా ఇట్టి వాదనపై ఒత్తిడి లేదు. కానీ అడిషనల్ కొంటర్ అఫిడవిట్లో నిబంధన 59 గూర్చిన వాదన స్టేట్ తరువున వినిపించినది. ఆర్ధిటేటరు కాంట్రాక్టకు సంబంధిత వ్యక్తి కావున అతను కాంట్రాక్టకు లోబడి వుండును. కాని తరువాత అభ్యంతరము తెలిపిననూ, అట్టివాదనను మేము ట్రోసిపుచ్చలేము. ఎందుకనగా ఈ విషయము దాని మూలముతో ముడిపడినది నిబంధన 59 యొక్క ప్రభావము హక్కు సంఖ్యలు 2 మరియు 5 లపై గలదని ఉన్నత న్యాయస్థానము యొక్క అభిప్రాయమును మేము ఆమోదించుచున్నాము. ఫిర్యాది ఇట్టి హక్కులు గూర్చి మా వద్ద కూడా ఒత్తిడి చేయలేదు. కానీ, ప్రతివాది తరువు వాదన మాత్రము ఇలా ఉన్నది. అసలైన కాలవ్యవధిని మించి ఫిర్యాది ప్రకటించుకొనిన రీతిగా భారీ పైకమును ఇచ్చుట వలన నిబంధన 59 ఉనికి కోల్పోవును.

30. కాంట్రాక్టలో గల అసలైన కాలవ్యవధిని అధిగమించి (అనగా పని స్థలమును అప్పగించినపుటి నుండి 18 నెలల కాలము వరకు) హక్కు సంఖ్య - 1 పొడిగించబడును. నిజమని అంగీకరించిననూ, ఇట్టి హక్కు ఏ కారణమువలనైనా పనిలో జాప్యము కలుగుట గూర్చి అనుమతించబడదు. మరొక విధంగా చెప్పాలంటే, ఫిర్యాది కాంట్రాక్టలో చెప్పిన నిర్దిష్టమైన గని

నుండి సరుకు రవాణా చేయలేకపోవుటచే, పని స్థలమునకు దూరముగా ఉన్న గని నుండి సరుకును రవాణా చేయుట వలన ఇట్టి హక్కును కోరడమైనది. కాంట్రాక్టు ప్రకారము నిర్ణిత కాలవ్యవధి అయిననూ లేక కాంట్రాక్టు పరిమితికి మించిన దైననూ, ఫిర్యాది పనిస్థలమునకు దూరముగా ఉన్న గని నుండి సరుకును రవాణా చేయవలసి వచ్చేను, కావున అతనికి, ఖర్చుపెట్టిన అసలు ధర కంటే ఎక్కువైన పైకమును సరిచూచి ఇవ్వవలెను, చివరగా అధిక సీసము ఏ ధర ప్రకారము చెల్లించవలనో అట్టి ధరకు ఫిర్యాది అర్థడని ఆర్ధిత్రేటరు ఇచ్చిన అవార్డుతో సివిల్ కోర్టువారు ఏకీభవించుచున్నారూ లేదా అన్నది గమనించవలెను. చట్టరీత్యా ఇవ్వబడిన అవార్డు గూర్చి జోక్యము చేసికొనుటకు మనకు అధికార పరిధి కలదా అనే విషయము మనమిక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి. ఏ విధమైన ఆధారము లేకుండానే నష్టపరిహారమును క్యాబిక్ మిాటారు ఒక్కింటికి 15 రూపాయిలుగా ఆర్ధిత్రేటరు లెక్కించెనా ? అతనేమైనా కాంట్రాక్టు నిలువుదలను ఉపేక్షించెనా ? వస్తుసామగ్రి వెలను తిరిగి నిర్ణయించి, ప్రత్యామ్నాయముగా ప్రవేశ పెట్టి, అవార్డును దాని యోగ్యతపై సవరణ చేయుటకు సివిల్ కోర్టుకు అధికారము కలదా ?

31. ఈ సందర్భముగా, ఒక అవార్డును సవాలు చేసినపుడు చట్టములోని నిబంధనలు ప్రకారము కోర్టుకు గల అధికారములను గమనించవలెను. ఆర్ధిత్రేషు చట్టము, 1940 లోని విభాగము 15 లో ఈ విధముగా పొందుపరచిరి. “ 15. అవార్డును సవరించుటకు కోర్టుకు గల అధికారము : కోర్టు తన ఉత్తర్వు ద్వారా ఒక అవార్డును సవరించవచ్చును, లేక సరిదిద్దవచ్చును.

ఎ). అవార్డులోని కొంత భాగము ఆర్ధిత్రేషు గూర్చి కానిచో అట్టి భాగమును తక్కిన భాగము నుండి విడదీయవచ్చును. ఆ విధముగా విడదీసినపుడు అసలు అవార్డులోని నిర్ణయమును ప్రభావితము చేయరాదు : లేక

బి). అవార్డు అసంపూర్తిగా రూపు దాల్చినపుడు లేక అవార్డులో స్పృష్టమైన దోషము దౌర్లినపుడు అవార్డులోని నిర్ణయమునకు భంగము కలగని రీతిగా అవార్డును సవరించవచ్చును.

సి). ప్రాత పూర్వకమైన దోషము గానీ, అనుకోకుండా కొంత విడిచిపెట్టట వలన జరిగిన తప్పగానీ వున్నచో, అవార్డును సరిచేయవచ్చును ”.

32. ఆర్ధిత్రేషు చట్టములోని నిబంధన 16 అవార్డును తిప్పిపంపుట గూర్చి తెలియజేయును. తిరిగి పంపించుట అనునది మేము సూటిగానే వ్యతిరేకించుచున్నాము. ఎందుకనగా, కాలాతీతము కావచ్చును. మరియు ఆ అవార్డు ఇచ్చిన ఆర్ధిత్రేటరుకు అట్టి అవార్డును సరిచేయుటకు తిరిగి పంపిననూ, అతడు అందుబాటులో లేకపోవుట జరుగును. చట్టములోని నిబంధన 15 విషయానికి వస్తే, అవార్డులోని కొంత భాగము ఆర్ధిత్రేషుకు సంబంధించినది కానిచో అట్టి భాగము నుండి మిగిలిన భాగము విడదీసి, అవార్డును సవరణ చేయుటకు కోర్టుకు అధికారము కలదు.

ఆర్ధిత్రేషు యొక్క సభలో ఇరువైపుల కళ్ళిదారులు కూడా అధిక సీసము కొరకు డబ్బు చెల్లించాలని కోరలేదు. కావున ఇక్కడ స్పృష్టముగా క్లాజు (ఎ) అమలు చేయబడును.

33. క్లాజ్ (సి) ప్రకారము ఆఫీసువారి వలన వీడైన తప్పు దూర్లిన లేక అనుకోకుండా విషయము వదిలి వేసినా లేక దానిని గమనించకుండా విడిచిపెట్టినచో అట్టి అవార్డును సవరించవచ్చును. ఈ కేసులో అట్టి ఆఫీసువారి పొరపాట్లు గానీ, చూడకుండా కొంత వదలి వేయుటగానీ, గమనించకుండా కొంత విడిచిపెట్టుటగానీ, జరగలేదని నిస్పందేహముగా చెప్పవచ్చును. చివరగా, అవార్డు అసంపూర్ణముగా రూపించబడినపుడు అటువంటి కేసులో కూడా అవార్డును సవరించుటకు కోర్టుకు అధికారము కలదు. ఈ కేసులోని అంశములు సందర్భేచితము కావని రూథిగా చెప్పవచ్చును. అయితే, అవార్డులో స్పష్టమైన దోషము కన్నించినపుడు అవార్డులోని తీర్చుకు ఆటంకము కల్గించకుండా అవార్డును సవరణ చేయవచ్చును. కోర్టుకు సవరణ చేసే అధికారము కలదు. సబ్ కోర్టు ధరను నిర్ణయిస్తూ కొనుగోలు విషయము సవరణ చేసినపుడు ఆర్ధిక్రిటీచరు యొక్క తీర్చు భంగము కాగలదు. క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి ధర 15 రూపాయలుగా కొనుగోలును లెక్కించినా కూడా అది ఆర్ధిక్రిటీచరు యొక్క తీర్చులో ముఖ్యమైన భాగము కానేరదు.

34. పైన పేర్కొనిన చర్చను బట్టి మరియు అవార్డును సవరణ చేసే అధికారము లేదను సంగతిని బట్టి హక్కు సంఖ్య - 1 పరంగా ఆర్ధిక్రిటీచరు జారీ చేసిన అవార్డును సవరణ చేసిన సివిల్ కోర్టుకు చట్టరీత్యా అట్టి వెసులు బాటు కలదా అని మేము పరిశీలించవలెను.

35. ఆర్ధిక్రిటీచరు తన అవార్డులో ధరలను స్పష్టముగా ఇచ్చేననియు ఈ క్రింది విధముగా పరిశీలించెననియు ఫిర్యాది యొక్క వాదన :

“ 2.4 హక్కుదారుడు క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలు కోరేను. ద ఎడి ఆర్ధిక్రిటీచరు వాల్యూమ్ 2 పేజీ 283 లో ఈ విధముగా నున్నది:

“ ధరలు పెరుగుటను బట్టి, నిజానికి డిపార్ట్మెంట్‌వారే, సి.జి.గారి లేఖ సంఖ్య 87 లో పెరిగిన ధరలను మంజారు చేయవలెనని ప్రభుత్వమునకు సిఫారసు చేసిరి. కాంట్రాక్టురు కోరిన అధిక ధర సరి కాదని అనలేదు. డిపార్ట్మెంటు వారు ఎక్కడా విబేధించలేదు. మరియు పనికి తగిన ధర గానే వారు తెలిపిన రీతిగానూ, దాని స్వభావమును బట్టియు ఆమోదించెను. కాంట్రాక్టు చట్టము, విభాగము సంఖ్య - 70 ప్రకారము వారి కోరిక ఆమోదయోగ్యము మరియు చట్టరీత్యా మంజారు చేయుటకు యోగ్యమైనది. కాబట్టి, కాంట్రాక్టురు యొక్క హక్కు ఎక్కువ ధరల కొరకు అనగా క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలుగా ఇవ్వవలెనని కోరుటను హేతు బద్దమైనది గానూ చట్ట బద్దమైనది గానూ సేను గమనించితిని ”. ఒడంబడిక సంఖ్య 10 కొరకు అవార్డులో 7, 68, 825/- రూపాయలు మంజారు చేసిరి. ఒడంబడిక సంఖ్య 11 కొరకు 12,38,250/- రూపాయలు అవార్డు నిచ్చిరి.

ఒడంబడిక సంఖ్య 14 కొరకు ఇచ్చినది 9,59,325/- రూపాయలు. మొత్తము అవార్డులో మంజారైనది 29,66,400/- రూపాయలు ”.

36. ఆ సమయమునకు ప్రొమాణిక ధర క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 13.75 గా ఎగ్గిక్యాటీవ్ ఇంజనీరు పేర్కొనినూ, డిపార్ట్మెంటువారు కాంట్రాక్టురు కోరిన రీతిగా క్యాబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల ధరను ఆమోదించిరి. అధికమైన సీసమును ఆమోదిస్తే, ఒడంబడిక కాలవ్యవధిని అధిగమించునని ఆర్ధిక్రిటీచరు, సబ్ కోర్టు గమనించిరని ఫిర్యాది యొక్క వాదన.

37. కాంట్రాక్టరు కోరిన రితిగా క్యాబిన్ మిటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలు డిపార్ట్మెంటువారు ఆమోదించిరి. ఎగ్గిక్యూటివ్ ఇంజనీరు సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుకు తేదీ 23-11-1982 నాడు ప్రాసిన లేఖ ద్వారా ఈ విషయము స్వప్తపరచబడెను.

38. ఎగ్గిక్యూటివ్ ఇంజనీరు తేదీ 23-11-1982 నాడు సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుకు ప్రాసిన లేఖను ఫిర్యాది ఆధారముగా చేసికొనెను. ఆ లేఖలో గల సారాంశమును ఈ దిగువ దానిలో మనము చూడవచ్చును.

“ నిర్దిష్టమైన గని నుండి మాత్రమే శ్రీ.డి.వి. కృష్ణరాణ్ణి & కం., వారు రాయిని సరఫరా చేసుకొని వారి రెండు కాంట్రాక్టల యొక్క ఏడు పనుల నిమిత్తము ఉపయోగించుట సాధ్యమేనని గ్రహించిన అనుభవమును బట్టి చెప్పుచున్నాము. శ్రీ.కె.మారప్పన్ గని నుండి తెప్పించిన రాయి 3.45 కి.మీ ఎమ్.ఆర్ + 1.447 కె.యమ్.సి.టి దూరములో ఉన్నది. అతను మొత్తము లోహమును మరియు రాతిని పూర్తిగా ఈ గని నుండియే పొందుచున్నాడు ”.

39. ఆర్థిక్టీటరు, చెప్పబడిన ధర కంటే ఎక్కువగా ఉపయోగించి క్యాబిన్ మిటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల ధరను నిర్ణయించుట ఏ విధముగానూ సబబుగా లేదని సబ్ కోర్టు అభిప్రాయపడెను. కాంట్రాక్టలోని నియమావళి ప్రకారము ధరలను నిర్ణయించాలని సబ్ కోర్టు గమనించినది. సబ్ కోర్టు ఒడంబడికలోని క్లాజును ప్రస్తావించెను. అట్టిక్లాజు ఈ క్రింది విధముగా చెప్పబడినది :

“ VII. ఎ) చేర్చబడిన వస్తువులకు పని తాలూకు ధరలను లెక్క గట్టుటకు అవలంబించివలసిన విధానము :

ప్రధానమైన పనిని చేయించుటకు కావలసిన అదనపు వస్తువులు యొక్క ఆవశ్యకతను, అనివార్యతను తెలియజేస్తూ కాంట్రాక్టరు దానికి సంబంధించిన ధరలను లెక్కగట్టుటను ఈ క్రింద వివరముగా తెలిపిరి:-

1). అసలైన ఒడంబడికలో చెప్పిన వస్తువుల స్థానములో వాటితో సమానమైన వస్తువులను చేర్చుట:

ఒడంబడికలో నిర్ణయించిన ధరను కూడికలు, తీసివేతల ద్వారా అట్టి సరిపోలిన వస్తువులకు నిర్ణయించుట, రాశి రీత్యా వస్తుసామగ్రి ధరలో గల తేడాను మరియు కొత్త వస్తువులతో పనిచేయువారికి చెల్లించే జీతము మరియు వాటితో సమానమైన వస్తువులతో పనిచేయువారికి చెల్లించే జీతములోని తేడాను ధరల పట్టికతో అన్వయించి, అంచనా ప్రకారము మంజారు చేసిన దానితో బెండర్లను సరిపోల్చి, కూడికలు, తీసివేతల తరువాత బెండర్ల శాతమును గణించవలెను.

2). కొత్త వస్తువులు ఎ) సరిపోలిన వస్తువులు యొక్క ధరను అసలైన ఒడంబడిక నుండి ప్రత్యక్షముగా తీసివేయరాదు.

బి) ఒడంబడికలో పూర్తిగా లేని కొత్త వస్తువులు. అట్టి ధరలు అంచనా వేయబడిన ధరతో కూడిననూ, తీసివేసిననూ మొత్తము మిట టెండరు శాతమును, లెక్క గట్టే విధముగా వుండాలి.

గమనిక: పేర్కొన్న I) మరియు II) మరియు ఎ) & (II) బి లో అంచనా ధర అంటే అంచనా ప్రకారము మంజూరు ధర మరియు టెండర్లను సరిపోల్చు ధర. ఒకవేళ అటువంటి ధర అంచనా చేయబడకపోతే, అప్పుడు ధరల పట్టికను అన్వయించి మంజూరు చేసిన అంచనా ధరతో టెండర్లను సరిపోల్చవలెను. ఒడంబడికలో నియమించిన పరిమాణము కంటే అధిక పరిమాణము సామగ్రి, పని చేయుటకు కావలసినపుడు కాంట్రాక్టరు ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరుకు ప్రాతపూర్వక నోటిసు ఇప్పవలెను, తదుపరి ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు అధిక పరిమాణము పనిని జరిగించుటకు ముందుగా అధికారుల ఉత్తర్వులను పోందవలెను షెడ్యూల్ ఎ' టెండరులో చూపిన అన్ని రకముల పనులకు కావలసిన అధిక పరిమాణముకు టెండరు ధర గానీ, ఎన్ ఎన్ ధరలు, కూడికలతో గాని, తీసివేతలతో గానీ మొత్తము మిాద అధికముగా గల టెండరును అధికృత అధికారి రెండింటిలో తక్కువైన ధరను ఆమోదించవలెను. ఎన్ ఎన్ ధరలనగా టెండర్లను సరిపోల్చుటకు ఏర్పరచిన అంచనా ధరలు.

40. తదుపరి, ఎగ్గిబిట్ బి-3 లో చేసిన అసలైన లెక్కలతో సబ్కోర్టు అన్వయించినది. మరియు ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు సూపరింటెండ్ ఇంజనీరుకు 23-11-1982 తేదీన ప్రాసిన లేఖను సబ్కోర్టు పరిశీలించెను. ఫిర్యాది కూడా దానిపైనే ఆధారపడెను. 2 కి.మిా మరియు 6 కి.మిా యొక్క ధరలోని తేడా క్యూబిక్ మిాటరుకు రూ 3-23 అనియు, ఆర్ ఆర్ రాళ్ళు మరియు స్టోన్ (ఎన్. పి ఎ ఎన్ ఎన్) మొదలగు వస్తుసామగ్రి రవాణా కొరకు క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి రూ 9-81 అనగా 2 కి.మిా సీసము యొక్క ప్రామాణిక ధర ప్రకారము లెక్క గట్టిరి. మొత్తము మిాద కోట్ చేసిన 8-80 రూపాయల అసలైన ధర నుండి 6 కి.మిా సీసము యొక్క ధర 15 రూపాయలుగా నిర్ణయించిరి. ఫిర్యాది కోట్ చేసిన అసలైన ధర అంచనా ధర కన్నా సుమారు 10-12 % శాతము తక్కువగా వున్నది. ఫిర్యాది కోట్ చేసిన ధర నుండి అంచనా ధరను తీసివేసినపుడు రూ 8-80 ధర వచ్చినది. 3-75 రూపాయలకు బదులు ఆర్టిట్రైటరు క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 24 రూపాయలు అవార్డులో మంజూరు చేసెను. అనగా ఎలాంటి తీసివేత లేకుండా ఆ ధరను మంజూరు చేసేను. అధిక సీసముకు సంబంధించి చేర్చబడిన వస్తువుకు క్లాజను అన్వయించ వచ్చునా లేదా అని ఫిర్యాది తన ప్రాతపూర్వక ఫిర్యాదులో ప్రశ్నించలేదు. కాబట్టి, అధిక సీసము గూర్చిన హక్కు నిబంధన ప్రకారము ఆచరించడగినదా కాదా అని మేము ఆగసపసరము లేదు. అటులైనచో, 13-75 రూపాయలకు బదులు 15 రూపాయలు ఆర్టిట్రైటరు మంజూరు చేసిన సంగతి ఈ కేసులో గమనించవలెను. మరియు ఆర్టిట్రైటరు యొక్క అవార్డు మొత్తమును ఆమోదించవలెనని కోరిన ఫిర్యాదితో ఏకీభవించవలెనా ? లేదా ? కానీ, ఆర్టిట్రైటరు మొత్తము మిాద క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయలు మంజూరు చేపిన అసలు సీసమునకు గల ధరను ఫిర్యాది ఇది పరకే తీసుకొనెనా అను ప్రశ్నలు గలవు.

41. వాస్తవానికి, క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి అధిక ధర 15 రూపాయలు చెల్లించాలని ఫిర్యాది కోరుట హేతుబద్ధము చట్టబద్ధమని ఆర్టిట్రైటరు గమనించెను. ఫిర్యాది తయారు చేసిన ధరల పట్టి ఆధారముగా మూడు వేర్చేరు కాంట్రాక్టులకు మూడు అవార్డులలో వేరు వేరు పైకమును మంజూరు చేసెను. ఇంధన ధరలు, వాహనముల విడిభాగములు మొదలగువాని ధరలు పెరుగుట వలన రవాణా ఛార్టీలు విపరీతముగా పెరిగినవి. అందువలననే క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల ధరను ఇవ్వాలని కోరెను. పెరిగిన ధరల ప్రకారము చెల్లింపు కోరినచో క్లాజ్ 59 గంభీరముగా మారును, అధిక సీసము గూర్చిన కోరికను మేము నిరాకరించలేము. క్యూబిక్ మిాటరు ఒక్కింటికి 15 రూపాయల ధర కోరుట ఒకవేళ ఇంతకు ముందే దానిని మించిన పైకమును తీసుకొంటే అది కాంట్రాక్టులోని నియమాల పరిధిలో వుండును. సబ్ కోర్టు

కూడా దానిని విడిచిపెట్టక అట్టి పైకమునే మంజారు చేసినందున, దాని ప్రకారమే ఈ హక్కు క్రింద అవార్డు నిచ్చుటకు ఆలోచన చేసేదము. అనగా తేది 13-11-1982 నాటి లేఖలో ఇచ్చిన ప్రకారము లెక్కించవలెను. దీనిని మరోలా చెప్పాలంటే, క్యాబిక్ మిటరు ఒక్కింటికి 13.75 రూపాయలు రవాణా ఛార్టీలుగా లెక్కలోనికి తీసుకొని దానిని అవార్డుగా నీయవలెను. చట్టములోని విభాగము 15 (బి) సపరట చేయాలని | గ్రహించినప్పుడు, ఈ కేసులోని అంశముల ప్రకారము 142 వ ప్రకరణము మిాద ఆధారపడి ఈ హక్కు విషయములో సబ్కోర్టు యొక్క నిర్ణయముతో ఏకీభవించుచున్నాము.

హక్కు నెం - III

42. హక్కు సంభ్య - III ను గమనిసే, ఆహోర ధాన్యములు సరఫరా చేయకపోవుట గూర్చి ఆర్ధిత్రేటరు జారీ చేసిన నష్టపరిహారపు అవార్డును సబ్కోర్టు రద్దు చేసినది. స్టేట్ యొక్క ముఖ్యవాదన - ఆహోర ధాన్యములు అందుబాటులో వుంటేనే సరఫరా చేయాలి. ఆ వాదనతోనే సబ్కోర్టు ఏకీభవించెను. ఆహోర ధాన్యములు అందుబాటులో వున్నప్పటికీ సరఫరా చేయలేదని ఆర్ధిత్రేటరు గమనించెను. కానీ, ఆర్ధిత్రేటరు యొక్క పరిశీలన అసందర్భమని సబ్కోర్టు అభిప్రాయ పడెను. ఒడంబడిక ప్రకారము ఫిర్యాది పనివాళ్ళకు నిర్దిష్టమైన పరిమాణము గల ఆహోరమును సరఫరా చేయాలి. అది పనివాళ్ళ జీతములో భాగముగా వుందును. కాబట్టి దానిని ఫిర్యాది ఈ హక్కులో తెలియజేసెను. పనివాళ్ళ కూడా అది వారికి లాభకరము కావున హక్కుగా కోరుచున్నారు. అందువలన ఫిర్యాది బజారు నుండి ఆహోర ధాన్యములను, బజారు ధరకు తెచ్చి, పనివాళ్ళకు సరఫరా చేయవలసి వచ్చెను. దాని మూలముగా అధికమైన భర్యును భరించవలసివచ్చెను. అలా చేయనిచో పనివాళ్ళ పని చేయుటకు సుముఖత చూపలేదని ఫిర్యాది తెలిపెను. ఒడంబడికలో ఆహోర ధాన్యముల సరఫరా విషయములో అసలు ఏమే నిబంధనలు వున్నాహిని గమనించవలెను. ఆహోర ధాన్యముల గూర్చి ఒడంబడికలో గల క్లాజ్ గూర్చి ఈ విధముగా చెప్పబడినది.

“ ఆహోర ధాన్యములు :

1. పని కొరకు అంచనా ప్రకారము చేసే భర్యు సుమారు రూ॥ - 1, 16, 15, 713/- దానిలో 17,500 క్ల్యాంటాళ్ళ గోధుములు క్ల్యాంటాలు ఒక్కింటికి 115/- రూపాయలు చెల్లించి, కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయవలెను. అదియును అందుబాటులో వున్నప్పుడు మాత్రమే సరఫరా చేయవలెను. అట్టి సరఫరా, పని నిమిత్తము నియమింపబడిన పనివారి జీతముగా వర్తించును.
2. దగ్గరలో గల ఎఫ్.సి.ఐ వారి గోధుమల గిడ్డంగి నుండి పనిచేయు స్థలమునకు గోధుమలను టెండరర్ రవాణా చేయాలి. రవాణాకు అయిన భర్యులను, తక్కిన ఆవశ్యకమైన భర్యులను టెండరర్ భరించవలెను. గోధుమలను తన స్వంత ఖర్చుతో సురక్షితముగా నిల్వ చేసి, తన ఆధీనములో వుంచుకొనుట టెండరరు యొక్క బాధ్యత. మరియు పనివారికి చెల్లించే జీతము దృష్టిగతి గోధుమల ధర కె.జి ఒక్కింటికి రూ 1-25 పైనలు మించకుండ టెండరరు చూడవలెను.
3. సంబంధిత ఇంజనీరు గారికి అవసరమైనప్పుడు ఆవర్జాకు సంబంధించిన రశీదులు పనివారికి చేసిన గోధుమల గూర్చి పంపకముల రశీదులు మొదలగునవి ఇచ్చే బాధ్యత కాంట్రాక్టరు వహించవలెను.

4. పని వాళ్ళకు ఇచ్చే గోధుములను సమయానుకూలమైన పరిశీలన చేసిన తరువాత సంబంధిత ఇంజనీరుగారు కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేసేదరు.

5. గోధుమల ధరలలో బజారులో వచ్చే హెచ్చుతగ్గులకు గానీ, గోధుమలలో నాణ్యత లేకపోవుట వలన గానీ నష్టపరిహారము చెల్లించుటకు డిపార్ట్మెంటువారు భాద్యులు కారు. వారు సరఫరా చేస్తే, ఒప్పు కొనిన గోధుమల పరిమాణమును నిర్ణయించిన ధరకే కాంట్రాక్టరు తీసికొనుటకు బద్దుడై ఉండవలెను, అదే విధముగా, పని యొక్క పరిధి పెరిగినందున అధిక మోతాదులో గోధుమలను ఇవ్వాలని కోరే హక్కు కాంట్రాక్టరుకు లేదు. మరియు డిపార్ట్మెంటువారు అధిక గోధుమలను సరఫరా చేయుటకు నిరాకరించినపుడు నష్టపరిహారము కోరినను డిపార్ట్మెంట్ దానిని ఆమోదించడు.

6. గోధుములు అందుబాటులో గలవనియు, ఔండరులో పేర్కొన్న ధరలకే కట్టుబడెనని, ఔండరు తృప్తి చెందిన తరువాత అతను ఒడంబడికలో పొందుపరచిన నిర్ణయమైన విషయములు, ఘరతులను పాటించుచూ, పనిని శూర్తి చేయవలెను.

43. పనివారికి క్లైంటాలు ఒక్కింటికి 125 రూపాయలు మించని ధరకు గోధుమలను సరఫరా చేయవలెను, గోధుమల యొక్క పరిమాణము పనివారికి సరఫరా చేయునపుడు ఎగ్గిక్కుయిటివ్ ఇంజనీరు గారిచే ఆమోదించబడిన ధరలు మాత్రమే అములు చేసేదరు.

44. “ వ్యవహార సంధానములు:-

విచారణ కౌనసాగింపులో, గోధుమలకు బదులు బియ్యమును సరఫరా చేయాలని ఈ సందర్భములో నేను అంగీకరించుచున్నాను. మరియు గోధుమలు గానీ, బియ్యము గానీ లేక అవి రెండూ కలిపి 17,500 క్లైంటాళ్ళు వరకూ పనివారు పోందవచ్చును. మరియు ముతక బియ్యము ధర క్లైంటాల్ ఒక్కింటికి 115 రూపాయలు గానూ సన్న బియ్యము ధర క్లైంటాల్ ఒక్కింటికి 130 రూపాయలు గానూ నిర్ణయించుటను నేను అంగీకరించుచున్నాను. ముతక బియ్యము ధర క్లైంటాల్ ఒక్కింటికి 125 రూపాయలకు మించకుండా సన్న బియ్యము ధర క్లైంటాల్ ఒక్కింటికి 140 రూపాయలకు మించకుండా పనివారికి సరఫరా చేయుటను నేను అంగీకరించుచున్నాను ఆహార ధాన్యముల గూర్చి ఔండరులో పేర్కొన్న ఘరతులు, నిబంధనలు ఏ మార్పులు లేకుండా, యథావిధిగా వుండును. ఒకవేళ గోధుమలు లేక బియ్యము సరఫరాలో కొరత కలిగిన అనగా, వాటి కొలత 17,500 క్లైంటాళ్ళతో సరిపోల్చితే తక్కువ సరఫరా జరిగినపుడు నష్టపరిహారము చెల్లించాలని కోరేదను.”

45. ఇట్టి హక్కును ఉన్నత న్యాయస్థానము త్రోసిపుచ్చుటలో తప్పు చేసినదా అనెడి విషయమును ముందుగా పరిశీలించవలెను. అట్టి హక్కును ఉన్నత న్యాయస్థానము నిరాకరించుటకు గల కారణము ఈ క్రింది విధముగా నున్నది”.

1. ప్రభుత్వము మాత్రమే ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయాలనియు అవి లేనివో ఫిర్యాది ముందుకు పోలేడని మొత్తము బాద్యత ప్రభుత్వమే వహించాలని ఎక్కడా లేదు.

2. కాంట్రాక్టరు ప్రత్యేకించి ఆధారపడిన నిబంధన ఏమిటంటే, ఆహార పదార్థములు సరఫరా ప్రభుత్వము చేయవలెను. అయిననూ ఆహార పదార్థములు అందుబాటులో ఉన్నప్పుడే సరఫరా చేయవలెనని చెప్పి అట్టి నిబంధనను సదలించిరి. కాబట్టి ఆహార పదార్థములు అందుబాటులో ఉన్ననూ, ప్రభుత్వము సరఫరా చేయలేదన్న కాంట్రాక్టరు వాదనలో బలము లేదు.

3. దాని గూర్చి ఎలాంటి రుజువు లేదు. అనలు కాంట్రాక్టరు తరువున కూడా ఏమి రుజువు లేదు. కాబట్టి, అటు తర్వాతనే నష్టపరిహారము, నిబంధన 59 యొక్క పరిధికి వచ్చునని ఉన్నత న్యాయస్థానము అభిప్రాయ పడెను.

46. ఉన్నత న్యాయస్థానము యొక్క అవగాహన ప్రకారము పనిలో జాప్యము జరిగినచో నష్టపరిహారము ఇవ్వాలని లేదు. పనికి ఆటంకము జరిగిననూ, నష్టపరిహారము చెల్లించాలని లేదు. ఏది ఏమైనా, ఈ విషయమును విపులముగా పరిశీలించేదము.

47. మేము పరిశీలనకు కొరకు పంపిన ‘విషయ సంధానము’ శీర్షిక క్రింద గల కాంట్రాక్టలోని నిబంధన గూర్చి ఉన్నత న్యాయస్థానము పరిగణించలేదు. దానికి మారుగా, నిబంధనను పరిశీలించెను. ఆహార ధాన్యము అందుబాటులో ఉన్నప్పుడే సరఫరా చేయాలి అని అట్టి నిబంధన సూచించుట నిస్సందేహము, విషయ సంధానము జరిగిన పిదప అట్టి నిబంధనలో ఈ క్రింది మార్పులు చేయడినవి. గోధుమల బదులు, బియ్యము గానీ, గోధుమలు గానీ పనివారికి నిర్దిశ్యించబడిన ధరకే సరఫరా చేయబడుటకు ఫిర్యాది అంగీకరించెను. ఆహార ధాన్యముల విషయములో కాంట్రాక్టలో పొందుపర్చిన ఘరతులలో ఎట్టి మార్పు లేకుండా యథాతథముగా ఉన్నది. అనగా ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో ఉన్నప్పుడే సరఫరా జరుగును. మరియు నిబంధన (కాజ్లు) ప్రకారము ఫిర్యాది నిర్దిశ్యించబడిన ధరకే, అట్టి పరిమాణము గల ఆహార ధాన్యములు తీసుకొనుటకు తప్పుక అంగీకరించవలెను. అయినప్పటికీ, గోధుమలు గానీ, బియ్యము గానీ, సరఫరాలో కొరత జరిగినప్పుడు ఒక ప్రత్యేకమైన మార్పును గమనించవచ్చును. అది ఏమనగా కొరతగా సరఫరా చేసిన ఆహార ధాన్యముల పరిమాణమును నిర్దిష్ట పరిమాణమైన 17,500 క్షీంటాళ్ళతో సరిపోల్చి ఫిర్యాదికి ఆ మేరకు నష్టపరిహారము కోరు హక్కు ఈయబడినది. కాబట్టి, ఈ నిబంధన (కాజ్లు) ఒక మార్పును తెచ్చుననియు, కానీ దానిని ఉన్నత న్యాయస్థానము గుర్తించలేదని మా అభిప్రాయము. ఉపన్యాయసభ (సబ్ కోర్టు) వేరే కారణములు తెలిపినందున, ఉపన్యాయసభ (సబ్ కోర్టు) చెప్పిన విషయములను

పరిశీలించవలెను :

48. నియమావళిని ‘నెగోషియేషన్స్’ (సంధానము) శీర్షికతో సబ్కోర్టు గుర్తించినది. దాని గూర్చి మేము తెలియజేసితిమి. కానీ, దానిలో ఆహార ధాన్యముల సరఫరాలో కొరత అనే ఘరతు వున్నప్పుడు మాత్రమే నష్టపరిహారము కోరే హక్కు వుండును. నిర్దిష్టమైన పరిమాణము గల ఆహార ధాన్యములు, పనివారికి నిర్దిష్టమైన ధరకు సరఫరా చేయాలన్న ఘరతులు పొందుపర్చుట వలన అది ఒక బాధ్యతగా గుర్తింపు పొందినదని సబ్ కోర్టు యొక్క అభిప్రాయము. మరియు రాష్ట్రము ఆహార ధాన్యములను పనికి ఆహార ధాన్యముల ఘథకముతో భారత ప్రభుత్వము వారి ఉచిత ఆహార ధాన్యముల పథకము వలన రాష్ట్రమునకు లాభము కలుగును. మరియు అట్టి లాభమును పనివారు కూడా పొందెదరు. ఉపాధి అవకాశములు కల్పించుటయు, కాంట్రాక్టరు ఈ ఘరతు ద్వారా ఎలాంటి లాభము పొందకూడదనియు పనికి ఆహార పథకము యొక్క ఉద్దేశమని సబ్కోర్టు అభిప్రాయపడెను. ప్రభుత్వము వారి నుండి తీసుకొనిన ఆహార ధాన్యములను, పనివారికి నిర్దిష్ట

ధరకు సరఫరా చేసిన ఆహార ధాన్యముల వివరములను కాంట్రాక్టరు లిభిత పర్చువలెను. అంగది ధరకు ఆహార ధాన్యములను కాంట్రాక్టరు అమ్ముదు. ఆహార ధాన్యముల సరఫరా జరగనిచో, ఆహార ధాన్యముల గూర్చి పొందు పర్చిన షరతు రీత్యా కాంట్రాక్టరు పై ఎలాంటి భారము వడనందున అతడు సంతోషముగా వుండ గలడు. అయితే, ఫిర్యాది ఈ విషయములో లాభము పొందాలని చూస్తున్నాడు. ఒక నిర్దిష్టమైన పరిమాణము గల ఆహార ధాన్యములను సరఫరా చేస్తాననే వాగ్దానమేమియు లేదు. ఒకవేళ ప్రభుత్వమువారు ఆహార ధాన్యములను సరఫరా చేయనపుడు ఆహార ధాన్యములను పనివారికి సరఫరా చేసే బాధ్యత ఫిర్యాదికి లేదు. సబ్జి ధరకు సరఫరా అన్న ఆకర్షణీయమైన నిబంధననుసరించి, ఫిర్యాది తక్కువ ధరను సూచించెను. అందువలన అతడు నష్టపరిహారమునకు అర్పుడు అన్న ఫిర్యాది యొక్క వాదనతో సబ్జీర్పు ఏకీభవించలేదు. మరియు అది ఆకర్షణీయమైన క్లాజు (నిబంధన) కానందున ఫిర్యాది నష్టపరిహారమునకు అర్పుడు కాదని గమనించిరి. మరియు ఇంజనీర్లు ప్రాసిన లేఖలలో ఇట్టి ఆకర్షణీయమైన నిబంధనను బట్టి కాంట్రాక్టరు తక్కువ రేట్లు కోట్ల చేసినందున ఆర్థిక్రీట్రెటరు దాని ప్రకారమే అవార్డు నిచ్చేనని కోర్పువారు గమనించిరి. సంబంధిత ఇంజనీర్లు ఆహార ధాన్యములు ఉపయోగించకుండుటకును కాంట్రాక్టరు వద్ద నుంచి బహిరంగ అంగదిలో ఆహార ధాన్యములు కొనుగోలు చేయుటకు అనుమతి నిచ్చిన యెడల ఆ క్లాజు ఆకర్షణీయముగా వుండును. కాంట్రాక్ట్ ప్రకారము పనివారికి ఫిర్యాది న్యాయమైన జీతములు ఇవ్వబడ్డుడై వుండాలి. (కాంట్రాక్ట్ కాజ్ల ప్రకారము ఫిర్యాది న్యాయమైన జీతము కంటే తక్కువ జీతము ఇవ్వరాదు.)

49. డిపోర్టుమెంటులోని అధికారులు ‘ పనికి ఆహారమును ’ వారి లేఖలలో ఆపార్టము చేసికొనిరని తెలిసినది. అట్టి లేఖల పైనే ఆర్థిక్రీట్రెటరు ఆధారపడి ఇంజనీర్లే కాంట్రాక్ట్ అను పదమునకు అర్థము చెప్పగల ప్రవీణులని తలంచెను, ఆహార ధాన్యములు విస్తారముగా ప్రభుత్వ ఆధినములో వున్నవన్నది బొత్తిగా నిరాధారము. ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్నవనుటకు రుజువుగా ఎగ్గిబిట్ ఎ-22 పై ఆర్థిక్రీట్రెటరు ఆధారపడుటను సబ్జీర్పు న్యాయబద్ధము కాదని తెలియజేసెను. ఎగ్గిబిట్ ఎ- 22ను అనెక్టెరుతో కలిపి సూచించెను. ఫిర్యాది పనివారి జీతములో కొంత భాగమును నిర్దిష్టమైన ధరతో ఆహార ధాన్యముల రూపములో చెల్లించెదననియు, అట్టి ఆహార ధాన్యములు అధిక ధరకు కొని సబ్జి ధరలకు సరఫరా చేసెదనని పనివారికి వాగ్దానము చేసెననియు ఫిర్యాది వాదన. కానీ, ఫిర్యాది అధిక ధరలకు బహిరంగ బజారులో ఆహార ధాన్యములు కొనుగోలు చేసి, సబ్జి ధరలకు పనివారికి సరఫరా చేసినట్లుగా ఎలాంటి రుజువును ఫిర్యాది ఆర్థిక్రీట్రెటరుకు చూపలేదని సబ్జీర్పు గమనించినది. ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేసినపుడు సరియైన పంపకము జరిగినట్లుగా ఫిర్యాది ఒక ఆవర్జలో లిఫించవలెను. అది అతని బాధ్యత కానీ అట్టి లిఫిత పుస్తకమును నిర్వహించ లేదన్న కారణమును సబ్జీర్పు వెల్లడి చేసెను. ఆహార ధాన్యముల సరఫరా రూపములో జీతములో కొంత భాగము పనివారికి ఇచ్చుటకు ఫిర్యాది అంగీకరించుట నిజమైనను, ఫిర్యాది ఆ విధముగా పనివారి జీతము నిర్ణయించుట సరికాదు. ఈ పథకములో కూడా ఇది పొందుపరచ లేదు. దాని మూలముగా కాంట్రాక్టరు లభిపొందును అతడు న్యాయమైన జీతమును చెల్లించవలెను. వాటితో పాటు అదనపు సౌకర్యముగా సబ్జి ధరలకు ఆహార ధాన్యములు అందించవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఆహార ధాన్యముల సరఫరా చేయనపుడు ఫిర్యాది పనివారికి ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేసే ప్రత్యేక రాదు. ఒకవేళ ప్రభుత్వము ఆహార ధాన్యముల సరఫరా చేయకపోతే, డిపోర్టుమెంటువారి వైఫల్యము మూలముగా ఆహార ధాన్యముల సరఫరా జరగకపోతే, దాని మూలముగా జరిగిన నష్టమును భరించే బాధ్యత ప్రభుత్వము వారిదే అన్న నియమము ఒడంబడికలో లేదని గమనించిరి. ఈ విషయములో ఆర్థిక్రీట్రెటరు అట్టి ప్రత్యేక విషయములో జోక్యము చేసికొనుట ద్వారా తన అధికార పరిధిని అధిగమించెను.

50. ప్రత్యేకముగా సంధానము శీర్షిక క్రింద ఎలాంటి నిబంధనలను చూపలేకపోవుటయే గోధుమలు లేక బియ్యము సరఫరాలో గల కొరత పట్ల నష్టపరిహారమును కోరుటకు వీలు కల్పించుచున్నదని సబ్కోర్టు హేతు బద్ధముగా ఆలోచించినది. అట్టి గోధుమలు లేక బియ్యము యొక్క పరమాణమును 17,500 క్లింటాళ్ళ పరిమాణముతో పోల్చిచూసిరి (బడంబడిక సంఖ్య 11 / 78-79). అనగా, నిర్దీతమైన ధరకు ఆహార ధాన్యముల సరఫరా చేయుట పనివారి జీతములో భాగమేననియు, ఆహార ధాన్యముల సరఫరా పుడ్ కార్బోరేషన్ గిడ్డంగి నుండి పనిస్థలమునకు ఫిర్యాది తెప్పించవెననియు కక్కిదారుల ఆలోచన ఫిర్యాది ఆహార ధాన్యములను పనివారికి సరఫరా చేయునపుడు అతడు కొంత ఖర్చు చేయవలసి వుండును కావున అట్టి ఆహార ధాన్యములను అధిక ధరలకు సరఫరా చేయవలెను. ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో ఉన్నపుడు నిస్సందేహముగా అట్లు జరుగును. కానీ, కాంట్రాక్టులో ప్రవేశ పెట్టబడిన క్లాజు ప్రకారము గోధుమలు లేక బియ్యము సరఫరాలో కొరత ఏర్పడినపుడు అనగా ఒడంబడిక ప్రకారము సరఫరా చేయుటకు నిర్ణయించిన పరిమాణముతో పోల్చినపుడు, ఫిర్యాది నష్టపరిహారమునకు అర్పుడు అన్న విషయమును సబ్కోర్టువారు, ఉన్నత న్యాయస్థానమువారు మరచిరి.

51. కాంట్రాక్టురు - ఫిర్యాది, ఆహారధాన్యముల సరఫరా గూర్చిన క్లాజు (నిబంధన) ఒక ఆకర్షణీయమైన నిబంధనగా అనుకొనుటను సబ్కోర్టు తప్పు పట్టినది. సబ్కోర్టువారి పరిశీలనతో మేము ఏకీభవించుచున్నాము. ఫిర్యాది దాఖలు చేసిన హక్కు వివరణలో అంతర్గతముగా తెలిపినవి ఈ క్రింది విధముగా ఉన్నవి : -

“ (ii) పైన తెలిపిన గోధుమల పరిమాణమును సరఫరా చేయు నిమిత్తము వేసిన టెండరు ప్రతములు. దానిలో సరఫరాలో కొరత మూలముగా అయిన ఖర్చులు, రవాణా ఖర్చులు, ప్రభుత్వము వారిచే నిర్ణయించబడిన సరుకును నిల్వచేయు పాత ధర మరియు అమృకపు పన్ను కాంట్రాక్టురు భరించవలెనని తెలుపబడేను. క్లింటాల్ ధర ఒక్కింటికి 125 రూపాయలు మించకుండా, కాంట్రాక్టురు, పనివారి ఆవసరమునకు అనుగుణముగా గోధుమలు సరఫరా చేయాలని ఒడంబడికలోని ప్రతును విధించిరి. నిర్దిష్టమైన పరిమాణము గల గోధుమల ధర క్లింటాల్ ఒక్కింటికి 115 రూపాయలకు కాంట్రాక్టురు పనివారికి సరఫరా చేయవలెననియు, అట్టి సరఫరా, పనిస్థలములో పనిచేయువారి జీతముగా కూడా పరిణమించునని ఒడంబడికలో పేర్కొనేను. ఈ క్లాజు విషయమై కాంట్రాక్టురు దాఖలు చేసిన అర్థీకి సంబంధించి, చర్చలు జరిగినవి. దానితో కాంట్రాక్టురు మరియు డిపార్ట్మెంట్వారి మధ్య ఒక ఒప్పందము కుదిరినది. దాని ప్రకారము గోధుమలు గానీ, బియ్యము గానీ లేక రెండూ కలిపి గానీ, తీసికొని, క్లింటాల్కు నిర్దీత ధర అయిన 115 రూపాయలు ముతక బియ్యముకు, క్లింటాల్ ధర 130 రూపాయలు సన్న బియ్యముకు చెల్చించి, పనివారికి సరఫరా చేయవలెను. మరియు కాంట్రాక్టురు నిర్ణయించబడిన ధరలకే పనివారికి సరఫరా చేయవలెను. కాంట్రాక్టు ప్రకారము ఆహార ధాన్యముల సరఫరాకు సంబంధించిన మిగిలిన ప్రతులు, నిబంధనలు అదే విధముగా అమలులో ఉండును.

(iii) సూక్షముగా చెప్పాలంపే, నిర్దీత ధరలకు ఆహార ధాన్యముల డిపార్ట్మెంటువారు కాంట్రాక్టురుకు సరఫరా చేయవలెనిని కాంట్రాక్టులో నిర్ణయము చేసిరి. అట్టి ఆహార ధాన్యముల ధరలు ఆహార ధాన్యములు బహిరంగ బజారు ధరలకు పోటీగా నిలుచును. ఇట్టి ప్రాముఖ్యమైన, ఆకర్షణీయమైన అంశమును ఆలోచించి కాంట్రాక్టురు ఎక్కువ పోటీ ధరకు టెండరును సమర్పించేను. డిపార్ట్మెంటువారు ఆహార ధాన్యములను నిర్దీత ధరలకు సరఫరా చేయుట వలన, వాటిని పనివారికి అందించి, కాంట్రాక్టురు లాభము పొందును. ”

52. పైన పేర్కొన్న అంశములు పరిశీలిస్తే, ఒక నెర్రిష్ట పరిమాణము గల గోధుములను క్వింటార్ ఒక్కింటికి 115 రూపాయల ధరకు కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయాలని టెండరు పత్రములో గలదు. మరియు కాంట్రాక్టరు క్వింటార్ ఒక్కింటికి 125 రూపాయల ధరకు పనివారికి సరఫరా చేయవలెను. తదుపరి, కాంట్రాక్టరు ఇచ్చిన అర్థిని పరిశీలించినపుడు, కాంట్రాక్టరు మరియు డిపార్ట్మెంటువారు ఒక ఒప్పందము కుదుర్చుకొనిరి. దాని ప్రకారము పరిమాణమును కాంట్రాక్టరు అహర ధాన్యముల గోధుమల రూపములో గానీ, బియ్యము రూపములో గానీ లేక రెండింటి రూపములో గానీ డిపార్ట్మెంటు నుండి పొందవలెను. అనగా సంధానము శీర్షికలో గల నిబంధన గూర్చి తెలుపబడినది. సూక్ష్మముగా చెప్పలంటే, అహర ధాన్యములు నిర్దీత ధరలకు అనగా పోటీ ధరలకు సరఫరా చేయాలని ఒప్పందములో పేర్కొనిరి. అట్టి పోటీ ధరలు బహిరంగ బజారు ధరలకు పోటీగా ఉన్నది. కాంట్రాక్టరు ఇట్టి ప్రాముఖ్యమైన, ఆకర్షణీయమైన అంశమును ఆలోచించి, ఎక్కువ పోటీ ధరకు తన టెండరును సమర్పించెను. కాంట్రాక్టరు, డిపార్ట్మెంట్వారి నుండి లాభమును పొందుటకే ఆ విధముగా చేసేనని అరోపించబడినది.

53. ఫిర్యాది కూడా, గోధుమల సరఫరా కొరకు టెండరు పత్రములు సమర్పించబడినవి, అని గ్రహించెనని గమనించవలెను. టెండర్లను ఆహ్వానించుటలో కాంట్రాక్ట స్థిర పర్చుబడినది. ఫిర్యాది అతి తక్కువ ధరకు తన టెండరును సమర్పించెను. అతను టెండరు సమర్పించు సమయమునకు సంధానము ద్వారా ఏర్పడిన ఒప్పందము గూర్చి అప్పుడు లేక పోవచ్చును. ఒకవేళ అదే జరిగితే, అహర ధాన్యములు అందుబాటులో ఉంటే గోధుమల ధర 115 రూపాయల చొప్పున సరఫరా చేయవలెనన్న మొట్ట మొదటి టెండరు పరతులు అన్నయించబడును. ప్రభుత్వము వారికి అహర ధాన్యములు అందుబాటులో ఉండి, అవి ఫిర్యాదికి సరఫరా చేసినపుడు మాత్రమే పనివారికి ఫిర్యాది సరఫరా చేయవలెను. కాబట్టి, కాంట్రాక్టరు తను సమర్పించిన అర్థి మరియు సంధానముల వలన క్లాజు (నిబంధన) వలన ఆకర్షింపబడిన టెండరును సమర్పించెనని ఫిర్యాది చేయు వాదన అసంబధము, ఒకవేళ ఒప్పందము చేయునపుడు తన అర్థి మరియు సంధానముల వలన బియ్యము లేక గోధుమల సరఫరా మరియు మిగిలిన పరతుల గూర్చిన నిబంధన పొందుపర్చబడినదేమో. మరో విధంగా చెప్పాలంటే, ఫిర్యాది సుమారు 10 నుండి 12 % శాతము అంచనా రేటు కంటే తక్కువ టెండరును వేసినపుడు అనుసంధానము నిబంధన అమలులో లేదు. కాబట్టి ఈ విషయములో ఆకర్షణీయమైన క్లాజుపై నిర్మించబడిన ఈ కేసు ఆమోదయోగ్యము కాదు.

54. రెండవదిగా, డిపార్ట్మెంటువారు అహర ధాన్యములు సరఫరా చేయకపోయిననూ, అహర ధాన్యములు సరఫరా చేయుట ఫిర్యాది బాధ్యత అని ఫిర్యాది తలంచుట సరిట్యైనది కాదు. డిపార్ట్మెంటువారు ఫిర్యాదికి అహర ధాన్యములు సరఫరా చేసినపుడు మాత్రమే ఫిర్యాది అట్టి ఆహర ధాన్యములు పనివారికి సరఫరా చేయబడ్డాడై ఉండును అని సబ్కోర్టు సరిగానే స్ఫూర్చము చేసెను. ఎందుకనగా, సంధానము వలన నిబంధన పొందు పరచడిననూ, తక్కిన పరతులు యధావిధిగానే ఉన్నవి. అహర ధాన్యముల సరఫరాకు సంబంధించిన క్లాజు (నిబంధన) ను పరిశీలిస్తే, అహర ధాన్యములు అందుబాటులో ఉన్నపుడే వాటి సరఫరా చేయవలెనని తెలుస్తుంది. మరల, “ ఒకవేళ ఇచ్చిన ” అనే మాట స్ఫూర్చముగా ఉన్నది. క్లాజులో వాడిన పదములు ద్వారా ఫిర్యాది పని వారికి ఆహర ధాన్యముల సరఫరాను ఎవరికి తెలియని విధముగా చేయరాదు.

55. న్యాయమైన జీతములను పనివారికి ఇచ్చుట ఫిర్యాది బాధ్యత అనియు, దానితో పాటు ఆహార ధాన్యములు పనివారికి అందించుట కూడా అతని బాధ్యతే అని సబ్కోర్టు తీర్మానించుట సరికాదు, ఇట్టి క్లాజును పరిశీలించినపుడు, ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో ఉండి వాటిని ఫిర్యాదికి సరఫరా చేసినపుడు ఫిర్యాది అట్టి ఆహార ధాన్యములను పనివారికి జీతముకు బదులుగా ఇయ్యివచ్చును.

56. కొన్ని అంశములు మిగిలి యున్నవి, ముందుగా, సంధానము వలన క్లాజు (నిబంధన) మూలముగా నిర్దిష్ట పరిమాణము గల ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయుటకు డిపార్ట్మెంటు అంగీకరించెను. దీనినే ప్రముఖముగా మా ముందుకు తెచ్చిరి. ఒడంబడిక సంఖ్య - 11 ప్రకారము దాని పరిమాణము 17,500 క్వింటాళ్ళు. ఫిర్యాది మిగిలిన రెండు ఒప్పందములలో వేరేరు పరిమాణములు కోరినట్లుగా చెప్పబడినది. దానినే ఆధారము చేసికొని మేము ఈ కేసును పరిశీలించినపుడు విషయమును ఈ విధముగా మేము గమనించితిమి : ఫిర్యాది తన హక్కును సంధానము ద్వారా ఏర్పడిన క్లాజుతో అన్యయించి బియ్యము సరఫరా మరియు దాని పరిమాణమును తెలిపినపుడు ఆహార ధాన్యముల సరఫరాలో కొరత ఏర్పడితే, ఫిర్యాది నష్టపరిహారమునకు అర్పుడని అట్టి క్లాజులో ఎక్కుడా తెలుపలేదు. ఈ క్లాజును (నిబంధన) సబ్కోర్టు గానీ, ఉన్నత న్యాయస్థానము గానీ, పరిగణించలేదు. కానీ, దీని గూర్చి ఆర్థిత్రేటరు పేర్కొనిన సంగతి ఆసక్తిదాయకముగా ఉన్నది.

“ ఆహార ధాన్యములు డిపార్ట్మెంటు సరఫరా చేయకపోయిననూ, కాంట్రాక్టరు నష్టపరిహారము పొందుటకు అర్పుడు కాదు అని డిపార్ట్మెంటు తరువున వాదించిరి. ఈ వాదనతో నేను ఏకీభవించును. ఎందుకంటే ఒప్పందములో వాడిన మాటలు ‘సరఫరాలో కొరత’. ఆహార ధాన్యముల సరఫరాలో కొరత ఏర్పడితే, నష్టపరిహారము పొందుటకు కాంట్రాక్టరుకు అర్థత లేదని ఒప్పందములో చెప్పలేదు. బియ్యము గానీ, గోధుమలు గానీ, సరఫరాలో కొరతగా వుంటే, బియ్యము మాత్రమే కావాలని లేక గోధుమలు మాత్రమే కావాలని పట్లు బట్టకుండా చేయాలనియు అట్టి ఆహార ధాన్యముల కొరత సరఫరాకు నష్టపరిహారమును పొందుటకు కాంట్రాక్టరు అర్పుడు కాదనియు కక్షిదారుల ఉద్దేశము. కావున ఇట్టి క్లాజును తరువాత సంధానము చేసిరని కాంట్రాక్టరు తరువు న్యాయవాది వాదించెను. కాంట్రాక్టరు తరువు న్యాయవాదితో నేను ఏకీభవించుచున్నాను. ఒప్పందములో చెప్పబడిన క్లాజు ఆచరణలో లేదు. మరియు అది కాంట్రాక్టరు నష్టపరిహారము కోరు హక్కుకు అవరోధము కాదు ” .

57. అయినను, ఒడంబడికలో గల నిబంధనను పరిశీలించినపుడు ఆహార ధాన్యముల సరఫరాలో కొరత జరిగినపుడు కాంట్రాక్టరుకు నష్టపరిహారము పొందే హక్కు కలదని గమనించితిమి. కానీ, ఫిర్యాది కేసు, సరఫరాలో కొరత గురించి కాదు. కానీ, అసలు సరఫరా చేయకపోవుట గూర్చి అని గమనించవలెను. ఫిర్యాది తన లిఫిత పూర్వక వివరణలో పేరా సంఖ్య మూడులో ఈ క్రింది విధముగా పేర్కొనెను.

“ వాల్యూమ్ - 3 పుట 71 మరియు 72 ఈ శీర్షికను చూపును. 72 పుటలో ‘సంధానము’ శీర్షిక తరువాత క్లాజు (నిబంధన) ఈ విధముగా నున్నది :

“ ----- 17,500 క్షీంటాళ్ళ పరిమాణముతో సరిపోల్చినపుడు గోధుములు లేక బియ్యము సరఫరాలో కొరత ఏర్పడినపుడు ఈ విషయమై సష్టుపరిహారము పొందే హక్కు నాకు కలదు. ”

58. సష్టుపరిహారముగా ఇప్పుడగు మొత్తమును గూర్చి ఆర్పించేటరు చర్చించేను, ఆ అంశములు మేము పరశీలించడగినవి. హక్కు సంఖ్య - III కి చేర్చిన వివరణ సంఖ్య - 3 పై ఆర్పించేటరు ఆధార పడెను. దానిలో బహిరంగ బజారులో నంబరు 1979 నుండి అక్టోబరు 1982 వరకు అమలులో ఉన్న బియ్యము ధర గూర్చి చెప్పబడినది. బహిరంగ బజారులో చలామణిలో ఉన్న ధరల చౌప్పున కాంట్రాక్టరు ఆహార ధాన్యముల కొనుగోలు కొరకు పనివారికి చెల్లించేను. ఒప్పుండములో పొందుపర్చిన పురతు ప్రకారము పనివారికి ఆహార ధాన్యముల కొనుగోలు ధరను చెల్లించవలెను. ఆహార ధాన్యముల సరఫరాను డిపార్ట్మెంటువారు చేయనందున అధిక ధరను కాంట్రాక్టరు చెల్లించి ఆహార ధాన్యములు కొనుగోలు చేసేను. ఆ కాల వ్యవధిలో ఆహార ధాన్యములకు కాంట్రాక్టరు చెల్లించిన అధిక ధర క్షీంటాళ్ల ఒక్కింటికి 162 రూపాయలు లేక 211 రూపాయలుగా ధరలో మార్పు జరిగినదిని ఆర్పించేటరు తెలిసికొనెను. ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయనందున కాంట్రాక్టరు సగటు ధర క్షీంటాలు ఒక్కింటికి సుమారు 185 రూపాయలు చెల్లించేని ఆర్పించేటరు గ్రహించేను. మరియు పనివారు చౌక ధరలకు లభించు దుకాణములో బియ్యమును కొనుగోలు చేయలేదు, ఏలననగా, వారికి బియ్యము కార్డులు లేవు. ఈ విషయము కూడా ఆర్పించేటరు పరిశీలించేను, ఆర్పించేటరు 23-07-1987 తేదీన ఇట్టి విషయమును లేఖ ద్వారా ఎగ్గిక్కుటివ్ ఇంజనీరు దృష్టికి తెచ్చేను, దానిలో 1000 నుండి 1200 పనివారు ప్రతీ విధమైన పనిని రోజుా చేయుచున్నారనియు, ఆహార ధాన్యముల ధరలు బహిరంగ బజారులో రోజు రోజుకీ పెరుగుచున్న పనియు కాబట్టి ధరల పెంపుడల దృష్టి అవార్డును ఇచ్చుచూ కాంట్రాక్టరు వివరణ 185% చూపిననూ అవార్డును ఇచ్చుచూ దానిని 180 % కు కుదించేననియు, అట్టి అవార్డును జారీ చేయుటకు తానెంత మాత్రము సందేహించనని ఆర్పించేటరు ఆ లేఖలో పేర్కొనెను. తదుపరి, ఆర్పించేటరు ఈ క్రింది విధముగా అవార్డు నిచ్చేను :

“ ఒడంబడిక సంఖ్య - 10 ప్రకారము డిపార్ట్మెంటువారు 13,200 క్షీంటాళ్ళ బియ్యమును కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయుటకు అంగీకరించేను. ఒడంబడిక సంఖ్య - 11 ప్రకారము 17,500 క్షీంటాళ్ళ బియ్యమును ఒడంబడిక సంఖ్య - 14 ప్రకారము 20,000 క్షీంటాళ్ళ బియ్యమును డిపార్ట్మెంటువారు సరఫరా చేయవలెను. పట్టి రూపముగా ఇచ్చిన వివరణలో కాంట్రాక్టరు ఒప్పుందము సంఖ్య - 10 ప్రకారము 15,521 క్షీంటాళ్ళ బియ్యము ధరలోనూ, ఒప్పుందము సంఖ్య - 11 ప్రకారము 20,804 క్షీంటాళ్ళ బియ్యము ధరలోనూ, ఒప్పుందము సంఖ్య - 14 ప్రకారము 22,195 క్షీంటాళ్ళ బియ్యము ధరలోనూ వచ్చిన తేడా పైకమును చెల్లించవలెనని కాంట్రాక్టరు కోరెను. ఆ విధముగా 58,520 క్షీంటాళ్ళ బియ్యమునకు అధిక ధర కోరెను. అయితే, డిపార్ట్మెంటువారు మొత్తము 50,700 క్షీంటాళ్ళ బియ్యమునే కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయుటకు ఒప్పు కొనిరి. 50,700 క్షీంటాళ్ళను 180 రూపాయలతో గుణించినపుడు అదనపు వ్యయము 91,26,0000-00 రూపాయలను

కాంట్రాక్టరు ధరలోని తేడా రూపముగా ఖర్చు పెట్టేను. దాని వలన ఒప్పందము సంఖ్య 10 / 1978 - 79 ప్రకారము 23,70,000-00 రూపాయలు, మరియు ఒప్పందము సంఖ్య 11 / 1978 - 79 ప్రకారము 31,50,000-00 రూపాయలు మరియు ఒప్పందము సంఖ్య 14 / 1979 - 80 ప్రకారము 26,00,00-00 రూపాయలు నష్టపరిహారముగా పొందుటకు కాంట్రాక్టరు అర్థత కలిగియన్నాడు ”.

59. ఆర్థిక్టేటరు ఎగ్జిబిట్ పి1 నుండి పి4 వరకు గల లేఖలను చూపించేను. ఆర్థిక్టేటరు ఎగ్జిబిట్ బి3 నుండి బి7 వరకు గల లేఖలను కూడా చూపించేను. దానిలో కాంట్రాక్టరు ఒడంబడికలో గల నిబంధన ప్రకారము పనివారికి ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయుట పనివారికి జీతములో భాగమని నిర్ణయించుట వలన కాంట్రాక్టరు తక్కువ ధరలకు టెండరు చేయుట వలన అతని ఆశలు ఉన్నేశములు నెరవేర లేదనియు ఈ విషయములో అతడు ఎక్కువ ఖర్చు చేసినందున బాధ పడుచున్నాడనియు ఆర్థిక్టేటరు పేర్కొనెను. ఆర్థిక్టేటరు బియ్యము బదులు గోధుమలు సంధానము కాబడినవని తెలిపెను. తదుపరి ఆర్థిక్టేటరు బియ్యము అందుబాటులో గలవని గమనించేను. ఆర్థిక్టేటరు ఎగ్జిబిట్ - 27 పై ఆధారపడెను. దానిలో 1000 నుండి 1200 వరకు పనివారు ప్రతీ పనిలో ప్రతీ దినము పని చేయుచున్నారని, స్థానిక బజారులో ఆహార ధాన్యముల ధరల రోజు రోజు పెరుగుచున్నవని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు పేర్కొనెను. ఆర్థిక్టేటరు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను పరిశీలించి, అపరిమిత పరిమాణము గల ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో గలవనియు, కానీ, ఆ ఆహార ధాన్యములు కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయుటకు ఎటువంటి ఏర్పాట్లు చేయలేదని గ్రహించేను. చీఫ్ ఇంజనీరు స్టేట్ సెక్రటరీకి ప్రాసిన లేఖలో గమనించిన సంగతి ఏమిటంబే, కాంట్రాక్టరు ఆహార ధాన్యముల సరఫరాకు సంబంధించి నిర్ణయించిన ధరలకు అనుగుణంగా కోట్ చేసెను. మూడు ఒప్పందములకు కలిపి ధరలను, పైకమును వాటి విలువను రూపాయలలో లెక్క గట్టెను, ఒక వేళ ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో ఉంటే సరఫరా చేయవలెనని ఒడంబడికలో ఏర్పాటు చేసినప్పటికీ, వాటి పంపకము జరగనందున ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయలేకపోయరని సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు ఒప్పుకొనెను. కాంట్రాక్టరు యొక్క ఆశలు నెరవేర లేదనియు గమనించేను. టెండరు వేసిన తేదీ అనగ 10-11-1978 నుండి వివిధ వస్తువల ధరలు స్వరూపము పెరిగినది. గోధుమల విషయమైతే 147 % ఎక్కువ పెరిగినది. బియ్యము ధర 178 % వరకు పెరిగినది. ఈ లేఖ ఎగ్జిబిట్ బి.7 30-11-1982 నాడు ప్రాయబడినది.

60. తేదీ 30-06-1979 అప్పీలు దారుడు తేదీ 30-06-1978 నా ప్రాసిన మొదటి లెఖలో ఈ విధముగా నున్నది.

“ నేను చాలా సార్లు ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయాలని కోరినను ఇంతవరకూ సరఫరా చేయాలని కోరినను ఇంత వరకూ సరఫరా చేయలేదు. ఆహార ధాన్యములు సరఫరా కోరకు త్వరగా ఏర్పాట్లు చేయమని కోరితిని. ఈ సంఘ్యములో నేనీ విషయము చెప్పుదలచిని. నేను పనివారిని నియమించుచూ, ఆహార ధాన్యములు వారికి విధిగా సరఫరా చేయబడునని అవి వారి జీతములో ఒక భాగమనియు, నేను స్థానిక బజారులో ఆహార ధాన్యములు కొనుగోలు చేసి వారికి సరఫరా చేయుచున్ననని వారికి చెప్పితిని. అందువలన త్వరగా ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయుటకు సత్వర చర్య తీసుకొనవలెను. లేనిచో, నేను ఎక్కువ ధనమును పెట్టుబడి పెట్టువలసి వచ్చును.”

61. కావున అతను ఈ కేసులో ఆహార ధాన్యములు స్థానిక బజారులో కొనుగోలు చేసి, సరఫరా చేసేనని ఈ కేసులో తెలిపెను. 27-08-1980 తారీఖు లేఖలో అంతర్గతముగా అతడు పనివారిని కుదర్చుకొని వారి జీతములో భాగముగా బియ్యము గానీ, గోధుమలు గానీ సరఫరా చేయబడునని వారితో చెప్పేను. ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేయలేదని ఫిర్యాదు చేసెను. మరియు ఒప్పందములోని ఘరతుల మేరకు అతడు పనివారికి బజారులోని మిక్కిలి చొక ధర బియ్యమునుకు నాణ్యమైన బియ్యము ధర చెల్లించెను. రెండవ లేఖ ప్రకారము అతడు పనివారికి బియ్యము ధరను చెల్లించుచున్నట్లు చెప్పుచూ, తన కేసుకు ఆహార ధాన్యములు సరఫరా చేసినట్లు చెప్పేను.

62. తరువాత తేదీ 16-07-1981 లేఖలో ఆహార ధాన్యముల సరఫరా లేనందున అతడు అదనపు ద్రవ్యము కొరకు ప్రయత్నించాలని చెప్పేను ఆహార ధాన్యములు అందుబాటులో వున్న నిర్మిష్ట ధర క్రీంటాలు ఒక్కింటికి 115 రూపాయలకుచేరు సరఫరాను చేయకపోవట వలన భారీ ఆర్థిక వ్యయమును చేయవలసివచ్చేనని అతడు మరల అదే ఫిర్యాదును చివరి లేఖ 07-10-1982 తేదీన చేసెను.

63. ఆహార ధాన్యములు వాస్తవానికి డిపార్ట్మెంటువారికి అందుబాటులో గలవనియు, డిపార్ట్మెంటువారు పరిపాలనా విభాగమువారి వద్ద గల ఆహార ధాన్యములను తీసుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనుటకు సాక్షముగా ఆర్ధిత్రేటరుకు సమర్పించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వాటిని నిర్ధారించ లేదన్న సబ్కోర్టు యొక్క సరియైన అభిప్రాయమును మేము బలపరుచున్నాము. ఫిర్యాదీల హక్కును బలపరచు పత్రములు ఆర్ధిత్రేటరు ముందు దాఖలు చేసినంత కాలము కోర్పువారు అధికరణము 30 మరియు 32 ప్రకారము అర్టీని విచారించెదరు గానీ, పత్రములను పునః : పరిశీలన చేసి, నిజ నిర్ధారణ చేయుటలో ఆర్ధిత్రేటరు తప్పు చేసెనని తుది తీర్చు జారీ చేయరు. అదే విధముగా సరియైన పత్రములు లేనిచో నిరాధార కేసుగా కొట్టి వేసెదరు. వాస్తవానికి పొందుపర్చిన కాంట్రాక్టులో విధి, విధానము ప్రకారము ఫిర్యాది జమా - ఖర్చులు తెలుపు పద్ధతి పుస్తకమును నిర్వహించవలెను. అందువలన ఫిర్యాదికి డిపార్ట్మెంటు నుండి ఆహార ధాన్యములు సరఫరా జరిగిన సంగతి, వాటిని పంచి పెట్టిన సంగతి విశదమగును. కానీ, ఫిర్యాది నష్టపరిహారము చెల్లించాలని అది కూడా భారీ మొత్తమును చెల్లించాలని కోరెను. అసలు ఎంత పరిమాణమును కొనుగోలు చేసెను, ఎంత పరిమాణమును పనివారికి సరఫరా చేసెను ఎంత హక్కుగా కోరుచున్నాడు అనునవి లిఖిత పూర్వక రుజువులతో తప్పక నిరూపించబడును. అప్పీలు దారుడు ఒడంబడికను సంధానము చేసెనని చెప్పినదంతా నిజమేనని సంధానము చేసెనని తలచినా, అప్పీలు దారుడు పనివారికి ఆహార ధాన్యముల ధలను పనివారికి ఇచ్చేననుటకు అతను నోటిటో చెప్పిన వివరణ తప్ప నిజమైన రుజువులు లేవు. అప్పీలు దారుడు అధిక ధరలకు బియ్యము కొన్నందున దాని వెలను చెల్లించాలని కోరుచున్నాడు కానీ ఒడంబడిక కాల వ్యవధిని మీరిన తర్వాత అట్టి హక్కును కోరుచున్నందున క్లాజ్ 59 యొక్క కోపమునకు గురికాబడును. కాబట్టి, ఆర్ధిత్రేటరు అప్పీలు దారుని హక్కును గూర్చి ఇచ్చిన అవార్డు చెల్లదని మేము అభిప్రాయపడు చున్నాము.

హక్కు సంఖ్య - IV

64. విషయానికి వస్తే, సిమెంటు సరఫరాలో గల కొరత గూర్చి హక్కు సంఖ్య - 4 తెలియజెస్టుంది. మొట్ట మొదటిగా దానిని క్లాజు 59 నిరోధించునేమో అనియు ఉన్నత న్యాయస్థానము పరిశీలను ఎత్తి చూపునేమో అనియు గమనించవలెను. ముందు తెలిపిన హక్కులో వలె హక్కు సంఖ్య : 3 లో కూడా బాధ్యత యొక్క వైభారి ఒకటే. క్లాజ్ 59 ప్రభావము నుండి ఏలాగు ఈ విషయము ఐయటపడునో అని అప్పేలు దారుని తరువున ఎటువంటి వివరములు చెప్పులేదని ఉన్నత న్యాయస్థానమువారి అభిప్రాయము. కాంట్రాక్టరు ఎటువంటి హక్కును కావాలనుకున్నాడో అని మేము తెలిపికొనవలెను.

65. టుక్కిగా ఈ హక్కును క్రింది విధముగా చెప్పవచ్చును. నిర్దిశ్యించిన ధరలకు డిపార్ట్మెంటు సరఫరా చేయవలసిన వాటిలో సిమెంటు కూడా కలదు. దీని ఆకర్షణను గమనించి, అప్పేలుదారుడు ఆ ప్రకారముగా అంచనా ధర కన్నా 10 నుండి 12 % శాతము తక్కువ ధరను చూపెను. మెల్లిక్ టన్ను ఒక్కింటికి ఇచ్చే ధర 416 రూపాయల చొపున సిమెంటును సరఫరా చేయవలెను. మొదటి నుండి కూడా సరఫరాలో కొరత వుండనే వుంది. కాబట్టి అప్పేలు దారునికి వేరే చోటు నుండి సిమెంటు తేవలసిన పరిస్థితి వుంది. వేరే చోటు నుండి భారీ రాశులలో సిమెంటును తెచ్చిరి. ఈ విషయము డిపార్ట్మెంటుకు తెలిపిన పిడప, వారు దాని విషయమైన నష్టమును పూడ్చెదమని ప్రత్యేకముగా తెలిపిరి. డిపార్ట్మెంటుకు సిమెంటును ఉచితముగా ఇప్పాలనే ఉద్దేశము అప్పేలు దారునికి లేదు. కాంట్రాక్టరు ఎంత రాశి సిమెంటును ప్రాజెక్టు పనికి వాడెనో దానిని తూచి కొలతల పుస్తకములో లిఖించి, యు ఎన్ ఆర్ రశీదు నిచ్చిరి (ముద్రలేని రశీదు) డిపార్ట్మెంటువారు సరఫరా చేసినా సిమెంటు గూర్చి డిపార్ట్మెంటువారు నిర్వహించు సిమెంటు సరఫరా పుస్తకములో చక్కగా లిఖించిరి. యు ఎన్ ఆర్ పుత్రములు మరియు తక్కిన లిఖిత పూర్వక రుజువులు డిపార్ట్మెంటువారు చూపుట వలన అసలు రాశి ఎంతైనది చూడవలసిన అవసరము లేకండా డిపార్ట్మెంటుకి రావలసిన చెల్లింపుల పైకము ముట్టినది. అప్పేలు దారుడు పనిలో వాడిన సిమెంటు పరిమాణమును ఒక పట్టి వివరణను చేర్చి చూపెను. డిపార్ట్మెంటువారు సరఫరా చేసిన సిమెంటు పరిమాణము మరియు మిగిలిన పరిమాణము పై ఆధారముగా ఈ హక్కు ఏర్పడెను.

66. పేర్కొన్నట్టి హక్కు గూర్చి అంతర్గతముగా ఆర్పిట్రేటరు పరిశీలన ఈ క్రింది విధముగా నున్నది. ఇంజనీరు తేదీ 17-08-1980 నాడు తన లేభలో సరఫరాలో కొరత ఏర్పడినదని కావున అతడు తక్కిన చోట్ల నుండి సిమెంటు తీసుకొని వచ్చుచున్నాడనియు సిమెంటు యొక్క అధిక పరిమాణమును తిరిగి పంపుటకు చర్చ తీసికొన వలెనని తెలిపెను. డిపార్ట్మెంటువారు దాఖలు చేసిన ప్రతిస్పందన పత్రిములో అప్పేలు దారుడు చేసిన పని యొక్క రాశి గూర్చి విభేదించ లేదు. మరియు తక్కిన చోట్ల నుంచి తెచ్చిన సిమెంటు పరిమాణముతో పని జరిగించెనను విషయములోనూ విభేదించ లేదు. ఆర్పిట్రేటరు తన పరిశీలనలో ముందంజ వేసి అసలు సరఫరాలో ఎంత పరిమాణము సిమెంటు కొరత పడినది తెలియాలంబే కొలత వేసి చూడాలని గమనించెను. హక్కు విషయములో ఇచ్చిన వివరములతో పాటుగా జత చేసిన పట్టి వివరములను కూడా ప్రతి ప్రమాణ పుత్రములో విభేదించలేదు. సిమెంటు సరఫరా పుస్తకము మరియు యు ఎన్ ఆర్ (ముద్రవేయని రశీదులు) కావాలని అప్పేలు దారుడు కోరిననూ, వాటిని దాఖలు చేయలేదు. వ్యతిరేఖ ఊహజనితముగా నున్నది. మరియు రశీదు ప్రకారము

వాడిన సిమెంటు పరిమాణము కైన పైకము చెల్లించబడినదినియు కానీ అట్లు చెప్పబడిన సిమెంటు పరిమాణము సరఫరా చేయ లేదనియు మరియు చివరి రళీదు ప్రకారము ఎక్కువ పరిమాణమును సరఫరా చేసినట్లును అందువలన కొంత వరకు చెల్లింపును పొందినట్లుగా తెలిసినదని ఆర్ధిత్రేటరు గమనించెను. డిపార్ట్మెంటువారు వ్రాసిన లేఖలు కూడా అప్పేలు దారుని కేసును బలపర్చుచున్నవి. ప్రతి ప్రమాణ పత్రములో అప్పేలు దారుడు రళీదులు దాఖలు చేయలేదని తెలిపిన అభ్యంతరము గూర్చి చెప్పచూ అట్లు అభ్యంతరము అప్రస్తుతమని ఆర్ధిత్రేటరు త్రోసివేసెను. ఏలననగా, కొంత పరిమాణము సిమెంటును మాత్రము ఒడంబడిక సంభ్య. 14 ప్రకారము తీసికొనినా, అప్పేలు దారుడు తక్కిన చోట్ల నుండి మిగిలిన సిమెంటును పని పూర్తి చేయుటకు తెచ్చుచున్నాడని రుజువైనదని ఆర్ధిత్రేటరు పరిశీలనలో పేర్కొనెను. అతడు కాంట్రాక్టు చట్టములోని విభాగము 70 పై అధార పడెను. ప్రభుత్వ న్యాయవాది తన ప్రతి ప్రమాణ పత్రములో డిపార్ట్మెంటువారు సరఫరా చేయుచున్న సిమెంటు పరిమాణము నుండి అప్పేలు దారుడు సిమెంటును దాచివేయుచున్నాడని వాదించననూ, ఇంజనీర్లు అట్లి వాటిని అనుమతించరని గమనించి, అట్లి వాదన నిరాధారమని ఆర్ధిత్రేటరు అభిప్రాయపడెను సరఫరా చేయకపోయినా, సరఫరాలో జాప్యము జరిగిన అప్పేలు దారుని నష్టపరిహారము హక్కును ఒడంబడికలోని క్లాజు 10 నిరోధించును. ఆర్ధిత్రేటరు ఈ విషయమై ఈ లాగున అభిప్రాయ పడెను. అప్పేలు దారుడు తాను కట్టడమునకు తెచ్చి ఉపయోగించిన సిమెంటును మాత్రమే తిరిగి ఇవ్వమని కోరుచున్నాడనియు, డిపార్ట్మెంటువారు తిరిగి ఇస్తామని అభయమిచ్చినందుననే అప్పేలు దారుడు అడుగు చున్నాడని తెలిపెను. మొత్తము మిాద 3790 మైట్రిక్ టన్నుల సిమెంటును అప్పేలు దారుడు తెచ్చెనని గమనించెను. బజారు ధరను ఇవ్వాలని కోరిన అప్పేలు దారుని కోరిక కాదని, డిపార్ట్మెంటువారు ఒక టన్నుకు నిర్ణయించిన 416 రూపాయల ధర చొప్పున మూడు వేరు వేరు ఒడంబడికలకు గానూ, మూడు వేర్యేరు మొత్తములను ఆర్ధిత్రేటరు అవార్డులుగా జారీ చేసెను.

67. జాప్యము జరిగినందున అప్పేలు దారుడు నష్టపరిహారము కోరుట లేదు. కాబట్టి క్లాజు 59 ఈ హక్కుకు అవరోధము కాదని మేము తలంచుచున్నాము. అదియును గాక, ఒడంబడికకు వ్యతిరేకముగా, సరఫరా చేయవలసిన సిమెంటును సరఫరా చేయనందున అప్పేలు దారుడు తన జేబు నుండి ఖర్చు పెట్టి సిమెంటు తెచ్చెను. అతడు అధికముగా ఉపయోగించిన సిమెంటును మాత్రమే కోరుచున్నాడు. అతి ప్రాముఖ్యంగా గమనించాల్సిన విషయము ఏమిటంబే, అసలు ఒప్పందము ప్రకారము నిర్ణయించిన ధరకే అవార్డు మొత్తమును జారీ చేసిరి. కానీ, అధిక ధరల ప్రకారము అవార్డును ఇవ్వాలేదు.

68. ఏది ఏమైననూ, సబ్ కోర్టు అవార్డును కొట్టివేసెను. సబ్ కోర్టు ఈ క్రింది విధముగా పరిశీలించెను :

సిమెంటు స్వాధీనములో వుండడి ఒక సరుకు కాబట్టి దానిని బయలీ నుండి కొనుటకు సరియైన అనుమతి కావలెను. అప్పేలు దారుడు నిజముగా సిమెంటును కొనుగోలు చేసెననుటకు ఎలాంటి పత్రమును దాఖలు చేయలేదని తెలియుచున్నది. ఎక్కడి నుండి కొనుగోలు చేసెనో చెప్ప లేదు. అప్పేలు దారుడు బయలీ నుండి సిమెంటు కొనుటకు డిపార్ట్మెంటువారిచ్చిన ఎలాంటి అనుమతి పత్రమును చూపలేదు. ఒక వేళ కొనుగోలు చేసెననూ, సరుకును కొలతల తనిట్టి ద్వారా తనిట్టి చేయవలెను. కానీ అట్లి కొలతల తనిట్టి చేయబడలేదు. అప్పేలు దారుడు దాఖలు చేసిన పట్టి వివరణలో మాత్రమే సిద్ధాంత పరంగా కావలసిన సిమెంటు పరిమాణము తెలుపబడినది. అతడు ఒడంబడికలో పొందుపరిచిన నియమములు ఈ సందర్భములో ఉటంకించెను. మేము ఆ విషయములు ఈ విధముగా తెలియజేసెదము. అధికారుల లేఖలలో అప్పేలు దారుడు బయలీ నుంచి సిమెంటు తెచ్చి ఉపయోగించెన్న విషయమే ప్రస్తావించ లేదు. అప్పేలుదారుడు

ప్రాసిన లేఖలలో కూడా సిమెంటు సరఫరాలో కొరత గూర్చి మాత్రమే ఫిర్యాదు చేసెను. అతడు బయటి నుంచి సిమెంటు తెచ్చి వాడిన విషయమును ప్రస్తుతించలేదు. అతి ముఖ్యముగా, ఒడంబడికలో విధించిన నియమములో తెల్పిన విధముగా సిద్ధాంత పరమైన పరిమాణము యొక్క ధరను ప్రభుత్వము వారు తిరిగి స్వాధీన పరుచుకొనుటకు అధికారము కలదు. అట్టి పరిమాణము ఉపయోగించబడనిదై, సిద్ధాంత పరమైన సౌమ్యతో పోల్చినపుడు తక్కువ సౌమ్యాను ఉపయోగించినప్పుడు అట్టి సౌమ్య మాత్రమే డిపార్ట్మెంటు వారికి వెందును.

69. ఆర్థిక్తేటరు చూపించని ఒడంబడికలో గల నియమములను మేము తప్పక చూపించవలెను. అంతర్గతముగా డిపార్ట్మెంటు వారు సిమెంటును నిర్దీశ ధరకు సరఫరా చేయాలనియు అట్టి సిమెంటు ధరను కాంట్రాక్టరు యొక్క బిల్లు నుండి నిర్దీశ ధరను రాబట్ట వలెనని ఒడంబడికలో పొందుపర్చిరి, ఒడంబడికలో సిద్ధాంత పరమైన ఆవశ్యకత కల్గిన ముఖ్య వస్తువులు సిమెంటుతో కలుపుకొని స్వాధీనము చేయట ప్రారంభించ వలెను. స్వాధీన ధర మెట్రిక్ టన్ను ఒక్కింటికి 416 రూపాయిలుగా చూపబడినది. అరుదుగా దొరుకు సిమెంటు లాంటి సరుకుల గూర్చి సబ్కోర్టు ఆలోచించి పొందు పర్చిన నియమములు ఈ క్రింది విధముగా నున్నవి :

“ పైన చూపిన సిద్ధాంత పరమగు అవసరములకు కాంట్రాక్టరు అరుదైన సరుకులైన సిమెంటు మరియు ఉక్కపు ఉపయోగించ బద్దుడై వున్నాడు ముఖ్యమైన సరుకులు ఉక్క సిమెంటు మొదలగు వాటి అవసరమైన వివరణల పట్టికను చేర్చిరి. దాని ప్రకారము ప్రభుత్వము కాంట్రాక్టరు నుండి రావలసిన వాటిని రాబట్టును. ఒక వేళ పథకము ప్రకారము సరుకులు కొంచెముగా ఉపయోగించినా ఎక్కువ పరిమాణము గల తతిమ్మ సరుకులు చెక్కు చెదరని స్థితిలో ప్రభుత్వము వారికి అప్పగించవలెను. మరియు దానికి కాంట్రాక్టరుకు ఎట్టి సౌమ్యాను చెల్లించరు. ఒక వేళ ఆ లాగున డిపార్ట్మెంటుకు సరుకు సరఫరా తిరిగి అప్పజెప్పక పోయినచో ఆ సమయములో గల బజారు ధర ప్రకారము లేక ఇచ్చిన ధరలో ఏది ఎక్కువైతే ఆ ధర ప్రకారము, నిలువ ఛార్టీలు మరియు అమృకము పన్ను డిపార్ట్మెంటుకు చెల్లించ వలెను. జత చేయపడిన దానిలో సిద్ధాంత పరమైన అవసరములకు మించి సరుకులు తెస్తే, అట్టి ఎక్కువ పరిమాణమును వాటి యధాస్థితిలో డిపార్ట్మెంటుకు అప్పగించ వలెను. ఒక వేళ అలా, డిపార్ట్మెంటుకు అప్పగించనిచో, ఇచ్చిన ధర చొప్పను మరియు 100 % సర్ ఛార్టీలు లేక బజారు ధర ఏది ఎక్కువైతే దానిని, నిల్వ ఖర్చులు మరియు అమృకపు ధర పన్నులు చెల్లించవలెను.

ఒక వేళ సరుకులు తక్కువ తెచ్చినా లేక తక్కువ పరిమాణములో వాడినా (అనుకొన్న ప్రకారమే తెచ్చినా) (1) తక్కువ తెచ్చినందున వచ్చిన మిగులు / తక్కువ వాడకము వలన మిగులును ప్రభుత్వమునకు ఇచ్చివేయవలెను. కాంట్రాక్టరు వద్ద నుండి దాని విలువను ఇచ్చిన రేటు ప్రకారము ప్రభుత్వము రాబట్టవలెను. అనుకొన్న దాని ప్రకారమే సరుకులు తెచ్చినసూ, తక్కువ సరుకు వాడినపుడు పైన పేర్కాస్తు దీనిని అదనముగా రాబట్టవలెను. నిబంధనలు ప్రకారము సరుకుల విలువను తిరిగి డిపార్ట్మెంటు రాబట్ట వలెను

సుమారుగా అవసరమైన అగ్గి గుండ్రను ఎగ్గికూచీల్వ ఇంజనీరు నిర్ణయించును. ఒక వేళ వాటిని ఎక్కువగా తెచ్చినచో, చెక్కు చెదరని స్థితిలో ఎక్కువ పరిమాణము గల సరుకును డిపార్ట్మెంటుకు పంపించవలెను. ఒక వేళ ఆ విధముగా డిపార్ట్మెంటుకు తిరిగి పంపనిచో, వాటి విలువను ఇచ్చిన ధర మరియు వాటిపై 100 % సర్ ఫ్హార్ట్ కాంట్రాక్టరు బిల్లు నుండి డిపార్ట్మెంటు రాబట్టు కొనును.

కాంట్రాక్టర్ ప్రత్యేకమైన చిట్టా పుస్తకము ప్రతి అంశమునకు నిర్వహించవలెను. అట్టివి డిపార్ట్మెంటు వారు సరఫరా చేసిన సరుకులు కావచ్చును. లేక కావలసినవి కాంట్రాక్టరు సంపాదించి తెచ్చినవి కావచ్చును. మరియు ఎగ్గికూచీల్వ ఇంజనీరు లేక అతనిచే నియమించబడిన అతని క్రింది ఉద్యోగి అటువంటి రిజిస్టర్లు ఎప్పుడైనను పరిశీలించుటకు అనుమతి నీయవలెను. మరియు అందుబాటులోనున్న సరుకుల గూర్చి కూడా లిఖించవలెను.

(ఎంఫాసిస్ ఇష్టబడినది)

70. ఒడంబడికలో ఏమేమి నిబంధనలు గలవో చూచెదము. సబ్ కోర్టు ఈ హక్కు గూర్చిన అవార్డును కొట్టి వేసిన కారణముచే మేము దీనిని పరిశీలించుచున్నాము. సబ్ కోర్టు తీర్పులపై ఫిర్యాది దారుడు రివిజన్ పిటిషన్లు దాఖలు చేసెను. ముఖ్యముగా క్లాజు 59 యొక్క అడ్డంకి పైననే ఆధారపడి ఉన్నత న్యాయస్థానము ముందుకు వెళ్ళును. ఉన్నత న్యాయస్థానము విషయము చూడవలసిన విధముగా చూడలేదు. క్లాజు 59 ఈ హక్కును నిరోధించదని మేము తెలిసికొన్న తర్వాత మేము ఈ కేసును పునః పరిశీలన కొరకు ఉన్నత న్యాయస్థానముకు త్రిప్పి పంపేవాళ్లము కానీ, చాలా కాలము సాగినందున మేమే ఈ కేసును పరిశీలించదలచితిమి.

71. మేము చూపిన ఒడంబడికలో నున్న నిబంధనలు ఈ క్రింద చూపిన గత్యంతరము లేని ఘలితము నిచ్చును. సిమెంటు ఒక అరుదుగా దౌరుకు పరుకు కాబట్టి డిపార్ట్మెంటు వారు సరఫరా చేయాలి. అప్పీలు దారుడు వివిధ అంశములు పేర్కొనుచూ ఒక పుస్తకమును నిర్వహించాలి. దానిలో డిపార్ట్మెంటు సరఫరా చేసిన సిమెంటు గూర్చి ప్రాయవలెను. సిమెంటు యొక్క కొనుగోలు ధర మెట్రిక్ టన్నుకు 416 రూపాయలు. అట్టి ధరకు సిమెంటు రేటును గుణించి బిల్లు నుండి ఆ స్టామ్చు రాబట్టవలెను. ఆ విధముగా పని విలువ 100 రూపాయలు ఉండి సిమెంటు విలువ 5 రూపాయలున్నచో, అప్పీలు దారుడు 95 రూపాయలు మాత్రమే పొందగలడు.

72. తరువాత ప్రత్యు మేము పేర్కొనిన నిబంధనలు అమలు గూర్చి ఉండును. సిద్ధాంత పరమైన అవసరములలో సిమెంటు వాడకము కలదని మేము ముందుగానే గమనించితిమి. సిద్ధాంత పరమైన అవసరములకు డిపార్ట్మెంటు విధించుట అసహజము కాదు. సిద్ధాంత పరమైన అవసరమునకు మాత్రమే ఉపయోగించబడినదని హామీ ఇచ్చుటకు ఆవిధముగా చేయుట డిపార్ట్మెంటు యొక్క విధి. దాని మూలముగా నిర్మాణము జరుగును. మరియు అవసరాన్ని మించి వాడకము జరగకుండా అరుదైన సరుకును వృధా చేయకుండ కాపాడవచ్చును. దీనిలో మూడు పరిస్థితులు చేర్చబడినవి.

మొదటి పరిస్థితిలో పథకము ప్రకారము సరుకును తెచ్చినా తక్కువగా ఉపయోగించినట్లయితే ఎక్కువగానున్న సరుకును చెక్కుచెదరని స్థితిలో డిపార్ట్మెంటు వారికి తిరిగి ఇచ్చివేయవలెను. దానికి కాంట్రాక్టరుకు ఎలాంటి చెల్లింపు చేయరు. ఒక వేళ తక్కువగా సరుకును ఉపయోగించినా మిగిలిన సరుకును డిపార్ట్మెంటు వారికి తిరిగి ఇవ్వకపోతే దాని విలువను బజారు ధర ప్రకారము లేక కొన్న ధర ప్రకారము రెండింటిలో డిపార్ట్మెంటుకు ఏవి ఎక్కువ ధర అయితే దాని ప్రకారము చెల్లించాలి. మరియు దానిపై తరుగును తీసివేసేదరు. అమ్మకపు పన్ను అదనముగా చెల్లించవలెను. ఉదాహరణగా తీసుకుంటే, అవసరమైన ప్రత్యేక వివరణలు ప్రకారము 10 మెట్రిక్ టన్సుల సిమెంటు కావలసి వస్తే, 10 మెట్రిక్ టన్సుల తీసుకుంటే అతను 8 మెట్రిక్ టన్సులు మాత్రమే వాడినచో వాడకుండా మిగిలిన 2 మెట్రిక్ టన్సుల సిమెంటును డిపార్ట్మెంట్కు తిరిగి ఇచ్చివేయవలెను.

73. రెండవ పరిస్థితి : - సిద్ధాంత పరమైన అవసరములకు మించి సరుకులు తెచ్చినచో అట్టి సరుకులను చెక్కుచెదరని స్థితిలో డిపార్ట్మెంటు తిరిగి ఇచ్చి వేయవలెను. లేని పక్షములో ఇచ్చిన ధర ప్రకారము అదనముగా 100 % సర్ ఛార్జ్ లేక బజారు ధర ప్రకారము రెండింటిలో ఎక్కువ ధరను, మరియు నిల్వ చేసిన దానికి ఖర్చులు మరియు పన్నులు డిపార్ట్మెంటుకు చెల్లించవలెను.

74. మూడవ పరిస్థితి సరుకులు తక్కువగా తెచ్చినా, తక్కువ పరిమాణమును ఉపయోగించినా, అలాంటి పరిస్థితిలో, నిబంధనలో ప్రత్యేకించి ఈ విధముగా పొందుపర్చిరి, తక్కువ సరుకులు తెచ్చినందున మిగిలిన సామ్య మిగిలిన సరుకు ప్రభుత్వముకు అప్పజెప్పవలెను. దాని విలువను కొన్న ధర ప్రకారము కాంట్రాక్టరు నుండి ప్రభుత్వము రాబట్టి వలెను. ఆ విధముగా, ఉదాహరణ ప్రత్యేకముగా ఇచ్చిన వివరణ 10 మెట్రిక్ టన్సులు వాస్తవానికి అవసరమైతే అంతే పరిమాణము తీసికొన వచ్చును. కానీ, కాంట్రాక్టరు 8 మెట్రిక్ టన్సులు మాత్రమే తీసికొనును. అయితే, అతను 10 మెట్రిక్ టన్సులు తప్పక ఉపయోగించవలెను. తక్కువ వాడకము వలన మిగిలిన దానిని ప్రభుత్వము వారికి అప్పజెప్పవలెను. దాని విలువను ఇచ్చిన ధర ప్రకారము కాంట్రాక్టరు నుండి రాబట్టివలెను అనగా, 10 మెట్రిక్ టన్సులు బదులు ఒక వేళ 8 మెట్రిక్ టన్సులు తీసుకొనిపుటకి మొత్తము 10 టన్సుల ధరను డిపార్ట్మెంటు వారు కాంట్రాక్టరు బిల్లు నుండి రాబట్టికొనవచ్చును. 8 టన్సులు మాత్రమే తీసికొనిననూ, డిపార్ట్మెంటు సరుకును 10 టన్సుల ధరను రాబట్టిదరు. తక్కువగా వాడినపుడు మిగిలిన సరుకును తిరిగి ఇచ్చివేయుదురు వాడకము జరిగిన సరుకు ధరతో పాటు పైన పేరొన్న రీతిగా తిరిగి యిచ్చిన, వాడని సరుకుకు కూడా ధరను కట్టి డిపార్ట్మెంటు వారు కాంట్రాక్టరు వద్ద నుండి రాబట్టిదరు. మరియు ఒడంబడికలో ఈ విధముగా పొందుపరచిరి. ఒక వేళ సరుకును కాంట్రాక్టరు తెచ్చినపుడు, అతను ప్రత్యేకముగా ఒక పుస్తకమును నిర్వహించవలెను. దానిలో అవసరార్థము తేబడిన ప్రతీ అంశము గూర్చి లిఖించవలెను.

75. ఒక వేళ అప్పీలు దారుడు నిజముగా బయలి నుంచి సిమెంటు తేస్తే, ఒడంబడిక ప్రకారము అప్పీలు దారుడు వేరుగా ఒక పుస్తకమును నిర్వహించవలెను. మరియు ఒడంబడిక ప్రకారము కాంట్రాక్టరు పెట్టుకొనిన బిల్లు నుండి కాంట్రాక్టరుకు సరఫరా చేయబడని సిమెంటు ధరను రాబట్టివలెను. మేము ఇంతకు ముందే పైన చెప్పిన విధముగా అది సిద్ధాంత పరమై అవసరమును అనుసరించి అట్లు రాబట్టుదురు. అప్పీలు దారునకు సిమెంటును సరఫరా చేయకనే వాస్తవానికి ఎక్కువ మెత్తమును రాబట్టట వలన అప్పీలు దారుడు సిమెంటు సరఫరాలో కొరత వున్నదని కాబట్టి తన హక్కును నిర్ధారించుకొనవలెను.

76. కానీ, రెండు పరిస్థితులు జరగవచ్చును. డిపార్ట్మెంటు వారికి సిమెంటు ఒక వేళ అందుబాటులో ఉన్నప్పటికీ, కాంట్రాక్టరు సిధ్యాంత పరమైన అవసరము కొరకు ప్రత్యేకించి చెప్పిన పరిమాణము కంటే తక్కువ పరిమాణమును తీసికొనెను. అట్టి పరిస్థితులలో మనము గమనించిన కొజులు నిస్యందేహముగా అమలులో వుండును. సిమెంటు అందుబాటులో లేనిచో ఏమిటి, ఎలాగైనా, అనే పరిస్థితి వచ్చును, పర్యవసానముగా కాంట్రాక్టరుకు సిమెంటు సరఫరా జరగదు. అతడు సిమెంటు తెచ్చుకొనే పరిస్థితిలో వుండడు. అటువంటి సందర్భములో కూడా, అవసరమైన పరిమాణము కంటే కాంట్రాక్టరు తక్కువ సిమెంటును తీసుకొనిన. కేనుగా దీనిని చూడవచ్చునా ? ఒక వేళ అలా జరగవచ్చును. కానీ వాటిని అమలు చేయుటలో వేరు వేరు పద్ధతులుండును.

77. ఈ సందర్భములో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను మెలుగులోనికి తెచ్చుటకు మేము ప్రయత్నించాలి. 30-06-1979వ తేదీన అప్పీలు దారుడు ఎగ్గిక్కుయైటివ్ ఇంజనీరుకు ప్రాసిన లేఖలో సిమెంటు సరఫరాలో కొరత వున్నదని తెలుప లేదు. తరువాత లేఖ 26-07-1980 వ తేదీన ప్రాసినది. ఈ లేఖలో మూడు ఒడంబడికల గూర్చి తెలుపబడినది. వేరే చోటు నుండి సిమెంటును కొనుగోలు చేసినట్లుగా ఈ లేఖలో పేర్కొనుట వాస్తవము, అతడు సిమెంటును తిరిగి పంపాలని దాని మూలముగా ఎక్కువ పరిమాణము గల సిమెంటుకు చేసిన ఖర్చు తిరిగి వచ్చునని కోరుచున్నాడు. పరిమాణము గూర్చి గానీ, మిగిలిన వనరుల గూర్చి గానీ ఎక్కడా ఈ లేఖలో ప్రస్తావించలేదు.

78. తరువాత లేఖ తేదీ 16-07-1981 న ప్రాసినది. ఇది ఒడంబడిక నెం. 10 / 10- 78 ఈ లేఖలో సిమెంటు గూర్చి ఎలాంటి ఫిర్యాదు లేదు. చివరి లేఖ తేదీ 07-10-1982 నాడు ప్రాసినది. అది అప్పీలు దారునికి సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు ప్రాసిన లేఖ. దానిలో ఒడంబడిక సంఖ్య 11- 78-79 గూర్చి ప్రస్తావన కలదు. లేఖ సారాంశమేమనగా నిస్యందేహముగా మిగిలిన కాంట్రాక్టులను ప్రస్తావించెను. నిజానికి, అతడు ఆ లేఖలో అనేక ఫిర్యాదులను చేసెను. చివరిగా సరఫరాను పెంచమని చెప్పెను. ఆ లేఖలో అతడు సిమెంటు సరఫరా లో కొరత మరియు సిమెంటు సరఫరాలో అంతరాయము ఏర్పడుట వలన, చక్కగా పురోగమించుచున్న తన పనికి 1979, 1980 మరియు 1981 సంవత్సరములో అంతరాయము వలన తన పనిలో అతడు విపరీతముగా నష్టపోయెనని చెప్పెను. డిపార్ట్మెంటు, అధికారుల యొక్క ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల పరిశీలన ఈ సందర్భములో అప్రస్తుతము కాదు. తేదీ 13-11-1982 లేఖలో ఎగ్గిక్కుయైటివ్ ఇంజనీరు సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు వారికి అంతర్గతముగా ఈ క్రింది విధముగా తెలియజేసిరి.

“ వాస్తవానికి ప్రోజెక్టు కొరకు సిమెంటును సంపాదించి తెచ్చుట కష్టమైన పని. పంపకము చేయుటకు అందుబాటులో ఎంత సిమెంటు వున్నదో జత చేయబడిన పట్టి తెలియజేయును. శ్రీ కె. మారప్పన్ గారి పని నిమిత్తము ఈ ప్రాజెక్టు కొరకే మొత్తము సిమెంటును ఉపయోగించిరి. చాలా కష్టపడి, అతిగా ప్రయత్నించి అదనపు సిమెంటును ఇప్పించు కోగిగిరి. వివరణలో తేట పరచిన విధముగా అదనపు సిమెంటును తెప్పించుకోగిగిరి. మొత్తము మిాద సిమెంటు కొరత మరియు అవసరమైనంత సిమెంటును పొందుటకు గల అవకాశములు అతి తక్కువగా నున్నందున, పనిలో పురోగతిని సాధించాలని, దానిని సాధించే శక్తి కాంట్రాక్టరుకు ఉన్నప్పటికీ అతనిని ఒత్తిడి చేయరాదు. ఆనకట్ట యొక్క దిగువ భాగమును గూర్చి, 81 వరకు పని జరిగినది. సిమెంటు కొరత నిరంతరము సాగుతుంది. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు

వారి లేఖ సంఖ్య 1230 సిఇ తేదీ : 13-06-81 మరియు 831 సిఇ తేదీ : 27-04-79 పరిశీలించాలని కోరి. దానిలో అదనపు సిమెంటు పరిమాణము కొరకు బీస్ ఇంజనీరు వారిని అభ్యర్థించిరి.

79. సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు తేదీ : 18- 11-1982 న చీఫ్ ఇంజనీరుకు ప్రాసిన లేఖలో 5 రోజులలో అనగా తేదీ 13-11-1982 లేఖలో సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు అదే కాంట్రాక్టరుతో పనిని పూర్తి చేయించాలని, సరఫరా పెంచాలని సిఫారసుచేసేను. తేదీ 30-11-1982 నాడు చీఫ్ ఇంజనీరు స్పెషల్ సెక్రెటరీ టు గవర్న్‌మెంటు, నీటి పారుదలశాఖ వారికి అంతర్గతముగా ప్రాసిన లేఖలో ఈ విధముగా పేర్కొనెను.

“ ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు సిమెంటును అందించుట వాస్తవముగా కష్టతరము. మొత్తము మిాడ సిమెంటులో కొరత వలన అవసరానికి సరిపడిన సిమెంటును సంపాదించుట దుర్దభము. కావున కాంట్రాక్టరును పని పురోగతిని పెంచాలని ఒత్తిడి చేయరాదు. అతడు దానిని చక్క దిద్దుటకు సమర్థుడు యిననూ పని మొదలు పెట్టినప్పటి నుండి ఈ రోజు వరకు సిమెంటులో కొరత వుంటూనే వున్నది.

80. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను గమనిస్తే, సిమెంటు కొరత గలదనే అధికారుల అభిప్రాయము. కాబట్టి, చాలినంత సిమెంటును అప్పీలు దారుసకు సరఫరా చేయ లేకపోవచ్చని ఈ కేసులో అవగతమైనది. అయిననూ, ఒడంబడిలో క్లాజు సంఖ్య 10 సిమెంటు సరఫరాలో కొరత వలన నష్టపరిహారమును నిరోధించుచున్నదని గుర్తుంచుకోవాలి ఇక్కడ కాంట్రాక్టరు అప్పీలు దారుని కేసు, సిమెంటు సరఫరాలో కొరత జరిగినందున నష్టపరిహారము ఇవ్వాలని కాదు. అప్పీలు దారుడు తక్కిన వనరుల నుండి సంపాదించిన సిమెంటు పరిమాణమును లేక దానితో సమానమైన ధరను కోరుచున్నాడు.

81. సిమెంటును తిరిగి ఇవ్వాలని కోరుట వలన క్లాజు 10 కు భంగము కలుగదు. క్లాజు 10 సిమెంటు కొరత జరిగినపుడు నష్టపరిహారము కోరుటను నిరోధించును. ఏ మైననూ, అప్పీలు దారుడు బయటి నుంచి సిమెంటును తెచ్చి పనికి ఉపయోగించినాడని చెప్పిన విషయమును పరిశీలించుటలో ఒక వేళ ఆర్ధిత్రేటరు ప్రవర్తన సరిగానే వున్నదా అనెడి ప్రశ్న జనించును. మేము ముందుగా గమనించిన రీతిగా, సిమెంటు పరిమాణమునకు సమానమైన పైకమును అనగా ఒడంబడికలో నిర్దియించిన సిమెంటు ధరకు తగినట్లుగా ఇవ్వవలెను. అంతే గానీ పెరిగిన పైకమును కోరుటలేదు. కావున అట్టి చెల్లింపులకు క్లాజు 59 అడ్డము కాదు. అప్పీలు దారుడు నిజముగానే సిమెంటు పరిమాణమును వేరే చోట నుండి తెచ్చి పనికి ఉపయోగించెనని తెలుసుకొనుటకు ఆర్ధిత్రేటరుకు ఎద్దైనా ఆధారమున్నదా అన్నది. మాత్రమే ఇక్కడ గమనించవలెను.

82. అధికారుల మధ్యన గల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల పరిశీలన ఆధారముగానే సిమెంటు కొరత ఉన్నదని ఆర్థిత్రేటరు తెలిసికొనెను. మరియు అధికారుల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో ఎక్కడా సిమెంటును బయట నుండి కొనుటకు అప్పేలు దారునకు అనుమతి ఇచ్చినట్లుగా తెలుపలేదు. అప్పేలు దారుడు ప్రాసిన ఏ లేఖలోనూ అతడు సిమెంటును ఎక్కడి నుండి తెచ్చి పనికి వాడుచున్నాడో తెలుపలేదు. ఒడంబడికలో పొందుపర్చిన క్లాజూ అతి ముఖ్యమైన అడ్డంకిగా నున్నది. అట్టి విషయమును మేము పరిశీలించితిమి. సబ్ కోర్టు కూడా పరిశీలించినది అదేమనగా, కాంట్రాక్టరు సిమెంటును బయటి నుండి తెచ్చినపుడు చిట్టా పుస్తకములను తప్పక నిర్వహించవలెను. మరియు సంబంధిత అధికారుల తనిషీ కొరకు ఎప్పుడైననూ అందుబాటులో వుంచవలెను. ఈ కేసులో, సిమెంటును బయటి నుండి కొనిన సంగతిని తెలుపు ఏ ఒక్క చిట్టా పుస్తకమును అప్పేలు దారుడు దాఖలు చేయలేదు. తక్కిన చోట్ల నుండి సిమెంటును కొనుటకు ఎలాంటి లిఫీత పూర్వక అనుమతిని చూపలేదు. బయటి నుండి సిమెంటును కొనుగోలు చేసినట్లు రుజువుగా అప్పేలు దారుడు ఎలాంటి రశీదును చూపలేదు.

83. అప్పేలు దారుడు బయటి నుండి సిమెంటును కొనుగోలు చేసినట్లు రుజువైనది కావున రశీదును చూపకపోవుట లెక్కించనక్కర లేదని ఆర్థిత్రేటరు అభిప్రాయము. ఆర్థిత్రేటరు రెండు విషయములు స్వస్థముగా గమనించెను. కాంట్రాక్టరు చేయించిన పని యొక్క పరిమాణమును త్రోసి పుచ్చుట లేదనియు మరియు తక్కిన చోట్ల నుండి సిమెంటును తెచ్చి పనికి ఉపయోగించిన విషయములోనూ విభేదించుట లేదనియూ ఆర్థిత్రేటరు తెలిసికొనెను. సిమెంటు సరఫరాలో సరిగా ఎంత కొరత వున్నది అనే విషయము దానిని కొలత వేసిన తరువాతనే తెలియునని ప్రతి ప్రమాణ పుత్రములో తెలిపిరి. మరియు ముందుగానే కొలిచిరని తెలిసినది. ముద్రలేని రశీదు, సిమెంటు ఇష్టా పుస్తకమును అడిగినపుడు అప్పేలు దారుడు చూపలేకపోవుటచే వ్యతిరేకమైన ఊహాలకు తావుండునని ఆర్థిత్రేటరు గమనించెను. ఒక వేళ ఆరోపించిన విషయమును నిరూకరించనిచో లేక ఒప్పుకొన్నచో, తనను తాను నిరూపించుకొనుటకు రుజువులు చూపనక్కర లేదు. ఇదే సుత్రము ఆర్థిత్రేటరు కోర్టులో కూడా ఆలాగుననీ అమలు జరుగును. అనగా ఆ సూత్రము న్యాయసభ ఎదుట అమలు జరుగును. మరియు ఆర్థిత్రేటరు సమక్కములో జరుగు న్యాయ విచారణలో ఇదే సూత్రము అమలు జరుగును.

84. స్టేట్ ఆర్థిత్రేటరు ఎదుట దాఖలు చేసిన ప్రత్యుత్తర పుత్రమును అప్పేలు దారుడు దాఖలు చేయనందున మేము ఒక విధముగా అశక్తుల మైతిమి. ఒక వేళ ఈ కేసును స్టేట్ తరువున వాదిస్తే, అప్పుడు అప్పేలు దారుడు సిమెంటును బయటి నుండి తెచ్చేననియు, కేవలము సిమెంటు కొలత గూర్చి మాత్రమే అనియు, ఆర్థిత్రేటరు ప్రత్యేకించి, ముద్రలేని రశీదు మరియు సిమెంటు ఇష్టా పుస్తకము అప్పేలు దారుడు చూపించాలని అడిగినసూ, చూపలేకపోవుటను గూర్చి కొంత న్యాయ బధముగా చూపించి అప్పేలు దారుడు బయటి నుండి సిమెంటు తెచ్చేనని నిర్ణయించి ఈ కేసును న్యాయ బధముగా నున్నదని తీర్చునిచ్చేనని అభిప్రాయము కలుగుచున్నది. బయటి నుండి కొనాలనే భవనతో తెచ్చిన సిమెంటు పరిమాణము గూర్చి ప్రత్యేకముగా మరియుక్క ప్రశ్న ఉత్పన్నమగును.

85. ఆర్పితేటరు ఈ కేసు విచారణలో అప్పీలు దారుడు సిమెంటును బయటి నుండి సంపాదించి తెచ్చేననుటకు రుజువుగా రశదులు చూపించ లేదని పరిశీలించెను. సరిగ్గా ఎంత పరిమాణము గల సిమెంటును బయటి నుండి కొనుగోలు చేసెనో అప్పీలు దారుడు తెలుపలేదు. పైగా, అప్పీలు దారుడు ఎంత పరిమాణము గల సిమెంటును ఉపయోగించెనో అన్నది జరిగిన పని యొక్క పురోగతిని చూచి తెలుసుకోవాలని వాదించెను. ఆ వాదనతో ఆర్పితేటరు ఏకీభవించెను. దాఖలు చేసిన విషయ విచారణ పత్రమును బట్టి, సిధ్ఘాంత పరమైన అవసరమును బట్టి, ఒక నిర్దిష్టమైన పరిమాణము గల పనిని చేసినపుడు, ఆ పనిలో సిమెంటు వాడకము జరిగినపుడు, అప్పీలు దారుడు వాడిన సిమెంటు యొక్క ఖచ్చితమైన పరిమాణమును ఇవ్వబడిన సిమెంటు యొక్క ఖచ్చిత పరిమాణము నుండి తీసివేసినచో, అప్పీలు దారుడు బయటి నుంచి తెచ్చి పనికి ఉపయోగించి మిగిలిన సిమెంటు పరిమాణమును కనుగొనవచ్చును. మేము ఒడంబడికలోని నిబంధనను చూచితిమి. ఆ విధముగా చూచినప్పుడు, జరిగిన పని యొక్క పరిమాణమునకు బయటి నుండి తెచ్చి, ఉపయోగించిన సిమెంటుతో పోల్చి చూచినపుడు, అట్టి లెక్క అపాయకరముగా నున్నది.

86. ఒడంబడిక ప్రకారము ఫిర్యాది ఆవర్జా పుస్తకములో లిఖించవలసిన విషయమును ఆర్పితేటరు ఉపేక్షించెను. కక్షిదారుడు విధిగా తేష్టమైన రుజువును దాఖలు పర్చవలెను. అట్టి రుజువు కాంట్రాక్టులో నిర్దేశించబడినది. ఫిర్యాది ఆవర్జా పుస్తకమును దాఖలు చేయుటలో విఫలమైనందున ప్రాణాంతక ఫలితములు చోటు చేసుకొనును. ఫిర్యాది సిమెంటును బయటి నుండి కొనుగోలు చేసిన దానికి సాక్ష్మముగా కనీసము చీటిలు, రశీదులు చూపించుటలో విఫలమైనందున విషయము మరి కాస్త పెరిగినది. సిమెంటును బయటి నుండి కొనుగోలు చేయుటకు ప్రాతపూర్వక అనుమతి లేదనే విషయమును మనము లెక్క చేయనట్లుగా వున్నది. కాంట్రాక్టు ప్రాత పూర్వక అనుమతి లేకున్ననూ, పని జరగాలనే ఉద్దేశ్యముతో బయటి నుండి సిమెంటును కొనుగోలు చేసెనన్న విషయము పై ఆధారపడి ముందుకు. వెళ్ళిననూ, చీటిలు, రశీదులు, ఆవార్జా పుస్తకములో లిఖించిన సంగతులు దాఖలు చేయనందున విభాగము సంఖ్య 30 ప్రకారము అవార్డులో జోక్యమును ప్రతిపాదించుచున్నది కావున మేము ఆ హక్కు అమోదించలేము.

హక్కు సంఖ్య - VII

87. ఈ హక్కుకు సంబంధించి ఈ విధముగా నున్నది. ఫిర్యాది సేకరించిన వస్తువులు పని స్థలములో పడివున్నవి. ఫిర్యాది ఈ వస్తువులను పని కొరకు ఉపయోగించలేదని ఒప్పుకొవాలి. అతనికి పనిని కొనసాగించుటకు అనుమతి దొరుకుననెడి అభయము ఇవ్వబడినందున అతడు వస్తువులపై ఖర్చు పెట్టినియు కావున అతడు వస్తువులపై ఖర్చు పెట్టిన సామ్యును తిరిగి పొందే హక్కు గలదని ఫిర్యాది పేర్కానెను. ఫిర్యాది ఇంతవరకు సామగ్రిని పనికొరకు వుపయోగించక, పనిని కొనసాగించుటకు అనుమతి ఇస్తారని అభయము ఇవ్వబడినందున సామగ్రిని కొనుగోలు చేసెనన్న ఫిర్యాది వాదన, నష్టపరిహారము కొరకు హక్కును బలపరిచే ఫలితాన్ని ఎంత మాత్రము చూపలేదని మా అభిప్రాయము, నష్టపరిహారము పెంచాలని ఫిర్యాది కోరిన

సంగతిని గమనించాలి. అనేక విషయాలలో ప్రతివాది జాప్యము చేసెనని ఫిర్యాది వాదన. అంతేకాక, మలేరియా జ్వరము ప్రతికాల వాతావరణము మరియు డిపార్ట్మెంటు అధికారులు తీసుకునే నిర్ణయములో జాప్యము, ధరలు పెరుగుటకు దోహద పడినవి, ఎగ్గిక్కుయిటివ్ ఇంజనీరు మరియు సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు మరియు భీష్మ ఇంజనీరు మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడచినవి. చివరగా, భీష్మ ఇంజనీరు మరియు ప్రభుత్వము మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు సాగినవి. ఆ స్థితిలో ఫిర్యాది ఆర్పిట్రేప్స్ క్లాజును లేవనెత్తెను . అప్పుడు జాబితాలో గల ఆర్పిట్రేటర్లు అవార్డును జారీ చేసిరి. నిజానికి, ఆ పని ఆగిపోయిను. ఏ కారణము చేత్నెనా జాప్యము జరిగితే, నష్టపరిహారము కొరకు అవార్డును కోర్టు జారీ చేయకుండ క్లాజు 59 నిరోధించును. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, ఫిర్యాది నష్టపరిహారమును హక్కుగా పొందుటకు ఎలాంటి కారణమును చూపలేదని మా అభిప్రాయము.

హక్కు సంఖ్య - IX

88. వడ్డికి సంబంధించి, ఆర్పిట్రేటరు 12 % శాతము వడ్డిని హక్కుగా కోరిన తేదీ నుండి అవార్డును ఇచ్చేను. కానీ దావా ప్రారంభ తేదీ నుండి అవార్డును ఇచ్చిన తేదీ వరకు గల సమయమును తీసివేసి, మిగిలిన సమయమునకు అవార్డు జారీ చేసెను. వడ్డి గూర్చి గమనిస్తే ఇట్టి వివాదము ఎంత మాత్రముగా రెన్ ఇంటిగ్రేకాదు. ఆ విషయము రుజువు చేయుచు ఇటీవల ఈ కోర్టు జారీ చేసిన తీర్పు “ అట్టి తీర్పు అస్సాం రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డు & ఇతరులు వర్గైన్, భ్యూల్డ్ వర్క్ (ప్రై) లిమిటెడ్. 2017 (8) ఎన్ సిసి 146 లో ప్రచురణ గావింపబడినది. ఈ కేసులో మాలో ఒకరు కళ్ళిదారుడుగా వున్నారు. కళ్ళిదారులు చేసికొనిన ఒడంబడికలో వడ్డిని మంజూరు చేయుటకు ఎలాంటి ఆటంకము లేనప్పుడు, ఆ విషయము ఆర్పిట్రేటరుకు పంపినపుడు, ఆర్పిట్రేటరు వడ్డి గూర్చి అవార్డును అసలు కేసు పెండింగులో వున్నను జారీ చేయవచ్చును. కోర్టు అంతర్గతముగా ఈ క్రింది విధముగా నిర్ణయించెను :

“ 21. తరువాత సంగతి తేదీ 07-03-1986 నుండి 31-12-1997 వరకు గల సమయమునకు వడ్డి విషయమై జారీ చేసిన అవార్డుకు సంబంధించినది. 11 సంవత్సరములకు గాను 20 లక్షల రూపాయలు ఏక మొత్తముగా అవార్డును జారీ చేసిరి. ఉన్నత న్యాయస్థానము వడ్డి కొరకు ఇచ్చిన అవార్డును ఆర్పిట్రేప్స్ చట్టము, 1940 లోని 29 వ విభాగము క్రింద రద్దు చేసినది. 29 విభాగము ప్రకారము డిక్రీ ఇచ్చిన తారీఖు నుండి మాత్రమే వడ్డిని ఇవ్వాలి. అవార్డు కొరకు పంపబడని కాలమునకు అనగా పెండింగీలో ఉన్న కాలమునకు 1940 చట్టము ప్రకారము వడ్డిని అవార్డులో మంజూరు చేయవచ్చునా అన్నది ప్రశ్న. ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంట్, స్టేట్ అఫ్ బరిస్ప్ మరియు ఇతరులు వి.జి.సి.రాయ & (1992) 1 ఎన్ ఎన్ సి, 508 ఈ కోర్టు కాన్ స్టోప్ బెంచ్ అలాగున తీర్పునిచ్చెను. ఎన్ ఎన్ సి పిపి. 533-34, పేరా 44.

“ 44 పారీల మధ్య గల ఒడంబడికలో ఇరుపక్కాలవారు వడ్డిని మంజూరు చేయుటను విభేదించనప్పుడు మరియు ఇరువురు వడ్డిని కోరినపుడు మరియు అట్టికేసు (అసలు పైకముతో కలిపి ఇవ్వాలని) ఆర్ధిత్రేటరు వద్దకు వచ్చినప్పుడు అసలు కేను పెండింగులో నున్నమూ, వడ్డిని మంజూరు చేస్తూ అవార్డు నిచ్చు అధికారము ఆర్ధిత్రేటరుకు కలదు. వడ్డి విషయము ఇరు పక్కాలు చేసుకొనిన ఒడంబడికలో భాగము గానే తలంచవలెను. కాబట్టి, ఇరు పక్కాలవారు వడ్డి విషయమైన వివాదమును ఆర్ధిత్రేటరు ఎదుటకు తెచ్చినప్పుడు, ఆర్ధిత్రేటరు వడ్డి గూర్చి అవార్డు నిచ్చుటకు అతనకి అధికారము కలదు. అయినా, ప్రతీ కేనుకోనూ, వివాదము పరిష్కారము కాని స్థితిలో, వడ్డి విషయమై ఆర్ధిత్రేటరు అవార్డు తప్పని సరిగా ఇవ్వాలని లేదు. ఆర్ధిత్రేటరు న్యాయ పరిరక్షణ చేయాలనెడి లక్ష్యముతో తన విశేషాధికారమును వుపయోగించి, కేనులోని అంశములు, సందర్భములనుసరించి, అవార్డు నీయవలెను. ”

89. సబ్ కోర్టు వడ్డి విషయములో 26-06-1988 నుండి అవార్డును జారీ చేసిన తేదీ వరకు అనగా 19-08-1988 వరకు వడ్డి కొరకు జారీ చేసిన అవార్డును కొట్టివెసెను. అట్టి అవార్డు కేను పరిష్కారము కాకుండా ఉన్నపుడు జారీ చేసినది. అందువలన చెల్లింపవలసిన పైకముపై వచ్చే వడ్డి కొరకు అవార్డును జారీ చేసే అధికారము ఆర్ధిత్రేటరుకు లేదు. శ్రీ మతి. అరుణకుమారి వర్ణన గవర్నమెంట్ ఆఫ్ అంధ్రప్రదేశ్ ఎండ్ ఎ ఎన్ ఆర్ ఎ ఐ ఆర్ 1988 ఎస్.సి 873లో ప్రచురించిన కేనులో ఇది ముఖ్యముగా అమలు చేసిరి. వడ్డిని లెక్క గట్టుటకు కేనును ఆర్ధిత్రేటరు ఎదుట ప్రవేశ పెట్టి, విచారణ ప్రారంభము చేసిన తారీఖు నుండి తీసికొనవలెనని ఈ కోర్టు యొక్క అభిప్రాయము. కావున ఈ కోర్టు యొక్క అభిప్రాయము ప్రకారము వడ్డిని ఆర్ధిత్రేషన్ ప్రారంభ తేదీ నుండి ఇచ్చుటకు ఆర్ధిత్రేటరుకు అధికారము లేదు. కానీ, జూగల్ కిఫోర్ ప్రభాతిలాల్ శర్ప వర్ణన. విజయేంద్ర ప్రభాతిలాల్ శర్ప 1992 (1) ఎస్ సిసి 508 కేనులో తీర్చు దృష్టి, నేపసల్ హైకోర్టు అధారిటీ వర్ణన. ఆప్ కాన్స్ - ఆపిల్ జాయింట్ వెన్చుర్ 2017 (8) ఎస్ సిసి 146, కేనులో ఆర్ధిత్రేటరు వడ్డి కొరకై ఇచ్చిన అవార్డును సబ్ కోర్టు కొట్టి వేయుట సమంజసము కానందున ఆర్ధిత్రేటర్ వడ్డిని మంజూరు చేస్తూ ఇచ్చిన అవార్డును తిరిగి యథాస్థితికి తెచ్చేను.

90. దాని ప్రకారము ఈ అపీళ్లను కొంత మేరకు ఆమోదించుచున్నాము. హక్కు సంఖ్య : 1 విషయములో ఆర్థికీటర్ వడ్డిని మంజూరు చేస్తూ ఇచ్చిన అవార్డును సబ్ కోర్సు ఆమోదించినట్లుగానే మేము కూడా అట్టి తీర్చును యథాస్థితిగా, వడ్డితో నహి ఆమోదించుచూ తీర్చు నిచ్చుచున్నాము. ఈ తీర్చు యొక్క సర్టిఫైడ్ కాపీ తయారైన తర్వాత రెండు నెలలలోపు తీర్చు ప్రకారము ఇచ్చిన పైకమును లెక్క గట్టి, చెల్లించవలెను.

..... సి.జె I

(రంజన్ గౌగాయ్)

..... జె

(సంజయ్ కిషన్ కౌర్)

.....జె

(కె. ఎమ్. జోస్ఫ్)

స్థాయిధికీ :

మార్చి 27, 2019.

గమనిక : స్థానిక భాషలో అనువదించబడిన తీర్చు, అతడు / అమె యొక్క స్థానిక భాషలో అర్థం చేసుకోవడానికి మాత్రమే పరిమితము. ఇది ఏ ఇతర ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించరాదు. అనువదించిన స్థానిక భాష తీర్చు మూలము ఆంగ్లమున గల తీర్చు ప్రామాణికమైనది.

C.Swetha Malathi
అనువాదం : సి. స్వేతలత (ఏ.ఆర్.విశ్రాంత)

అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ (రిటైర్డ్)